

ADORAMUS TE

časopis o duchovnej hudbe

Pre Hudobnú sekciu
Liturgickej komisie
Konferencie biskupov Slovenska
v spolupráci
s Ústavom hudobného umenia, vedy a sakrálnej hudby
vydáva
Liturgická komisia Spišskej diecézy

Vychádza štvrtročne

Predseda redakčnej rady
J. E. Mons. Andrej Imrich, biskup
zodpovedný za posvätnú hudbu v LK KBS
Zodpovedný redaktor:
Doc. ThDr. Lic. Rastislav Adamko, PhD.
Zástupca zodpovedného redaktora:
Prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.
tajomník Hudobnej sekcie LK KBS

Redakčná rada:

Doc. PaedDr. ThDr. P. Ambróz Martin Štrbák, O.Praem. PhD.
PaedDr. Mgr. art. Zuzana Zahradníková, PhD.
PaedDr. Mgr. art. Mário Sedlár, PhD.
ThDr. Vlastimil Dufka, SJ, PhD.
Mgr. Rastislav Podpera, PhD.
Doc. Dr. Ján Veľbacký, ArtD.
PaedDr. Janka Bednáriková
Mgr. Júlia Pokludová, PhD.
Mgr. art. Stanislav Šurin
Mgr. Matej Bartoš

Adresa redakcie:

Ústav hudobného umenia, vedy a sakrálnej hudby
PdF KU v Ružomberku
Nám. A. Hlinku 56/1
034 01 Ružomberok
tel./fax: +421 44/4320961
mobil: +421 908/619482
e-mail: rastislav.adamko@ku.sk

Distribúcia a prijímanie objednávok:

Liturgická komisia Spišskej diecézy
053 02 Spišský Hrhov, Klčov, č. 27
tel.: +421 53/459 24 96, fax: +421 53/459 91 38
mobil: +421 905/494370
e-mail: amo@stonline.sk

Príspevky na časopis možno zasielať na
č. účtu: 0520988040/0900
Konšt. symbol 0308
Slovenská sporiteľňa Levoča

Tlač:

MTM Levoča, Nám. Majstra Pavla 54
053 01 Levoča,
Redakcia si vyhradzuje právo na úpravy rukopisov.
Zaslané príspevky nevraciam.

Cena jedného čísla: 2 €
Ročné predplatné: 8 €
Registrácia MK SR: EV 3467/09

ISSN 1335-3292

Podávanie novinových zásielok povolené
pod číslom 021288611 SS PPS Košice 12

OBSAH 1/2011

Na úvod - O dieťati
Foreword - On child
WIESŁAW HUDEK 2

Doxológia v liturgickej monódii (1)
Doxology in liturgical monody (1)
IRENEUSZ PAWLAK 3

Žánre liturgickej hudby - Litánia
Genres of liturgical music - Litany
JÁN VEĽBACKÝ 6

Organ v rím.-kat. farskom kostole
sv. Filipa a Jakuba ml. v Bratislave - Rači
*Organ in Roman-catholic parish Church
of St. Philip and Jacob jr. in Bratislava - Rača*
MARIAN ALOJZ MAYER 8

Direktórium pre kantorov:
Veľkonočné trojdnie a Veľkonočnočné obdobie
*Directory for cantors:
Holy Triduum and The Easter Season*
RASTISLAV PODPERA 27

SPRAVODAJSTVO
Udalosti v oblasti cirkevnej hudby na Slovensku
Church music events in Slovakia 36

RECENZIE / REWIEWS
Trnavské organové dni
Trnava Organ Days 2010
RASTISLAV ADAMKO 38

Vianočné matutinum Katedry cirkevnej hudby
Univerzity hudobného umenia F. Liszta v Budapešti
*Christmas matins of the Department of Church Music
at Franz Liszt Academy of Music in Budapest*
DIÁNA MAROSZ 39

RESUMÉ - SUMMARY 40

Titulná strana: Organ v rímskokatolíckom farskom
Kostole sv. Filipa a Jakuba ml. v Bratislave - Rači
*Front-page: Organ in Roman-catholic parish Church
of St. Philip and Jacob in Bratislava - Rača*
Foto: J. Valovič

O dieťati

Pred nami je neobyčajný deň, deň slávnosti Zvestovania Pána. Ide o slávnosť, ktorú Cirkev prežíva deväť mesiacov pred Narodením Pána.

Je to zároveň deň modlitieb za počaté deti. Navrhujem, aby sme v ten deň mysleli na každé dieťa, na krásne obdobie nášho života, akým je detstvo a nakoniec skúsme sa nadchnúť tajomstvom života, krásou človečenstva...

Je vhodné v ten deň pripomenúť istý veľmi dôležitý detail, ktorý odlišuje liturgické slávenie Zvestovania Pána od iných cirkevných slávení. Tento detail sa týka vyznania viery. Dva krát počas cirkevného roka - na Vianoce a na Zvetovanie Pána - sa stáva, že počas spevu Vyznania viery si pokľakneme na obe kolená.

Veriaci si pokľaknú na slová: „A mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny a stal sa človekom“. Cirkev kľáči na znak najvyššej úcty a obdivu. Boh sa stal jedným z nás.

Prial by som vám, aby ste mali možnosť prečítať si túto pravdu hudobným spôsobom vo veľkých omšových dielach Palestrinu, Bacha, Mozarta a mnohých iných.

Nemala by nás táto pravda vždy znova a znova nadchnúť?

Boh chcel byť s nami, chcel byť s nami až do konca: od Nazareta, cez Betlehem až po modlitbu v Olivovej záhrade, až po kríž a ráno zmŕtvychvstania.

Toto prebývanie Boha s nami sa stáva silou každej ľudskej existencie. Keď si uvedomíme, že človek, každé dieťa je ovocím lásky muža a ženy, vtedy naše pozemské putovanie dostáva nový hlbší význam a život sa javí v oveľa krajšom svetle. Pripomína nám to hoci aj jediný pohľad do očí bezbranného a dôverujúceho dieťaťa.

Ak sa nám v ten deň podarí uzrieť dieťa, usmejme sa vo svojom srdci na tých, ktorí nám sprostredkovali život, ak uzrieme ženu v požehnanom stave, usmejme sa na ňu, na budúcu matku.

Vrúcne vás povzbudzujem, aby ste sa v onen deň úprimne a s vďačnosťou pomodlili za svojich rodičov, ktorí vás učili mať rád. Veď práve v rodine spoznáваме, ako je dobré, keď človek a Boh sú spolu.

Wiesław Hudek

Z poľského originálu *O dziecku* z knihy *O muzyce - felietony radiowe*. Lublin 2008, s. 28n, preložil R. Adamko

DOXOLÓGIA V LITURGICKEJ MONÓDII (1)

IRENEUSZ PAWLAK

Kresťanská liturgia, ktorá má už skoro 2000 rokov, sa rozvíjala postupne. Formy liturgickej hudby obohacované jednotlivými pokoleniami v zhode s duchom doby, od najjednoduchších k čoraz rozvinutejším, Cirkev prijímala ako vlastné, pričom nerobila žiadne obmedzenia, hoci nedovoľovala zjavné zneužitia v tejto oblasti. Preto rímska liturgia Katolíckej cirkvi v 21. storočí je výsledkom vplyvov minulých storočí a reprezentuje prijaté zmeny či vylepšenia. Nebolo by teda správne smerovať k mechanickému návratu k pôvodnému stavu, čo by podľa niektorých reformátorov viedlo k autenticite obradov. Je potrebné prijať proces postupného rozvoja založeného na vyskúšanej tradícii, ktorý sa tak často zamieňa s konzervativizmom. Niektoré formy po istom čase upadli do zabudnutia (napr. trópy), iné boli prijímané alebo modifikované, ďalšie nahrádzali doterajšie. Cirkev totiž ako inštitúcia je povinná dbať o správnosť a krásu liturgie a toto právo si so všetkou zodpovednosťou rezervuje. Tieto všeobecné poznámky sa vzťahujú aj na doxológiu, ktorá bude predmetom tejto štúdie.

1 Vysvetlenie pojmov a stavu výskumu

Doxológiu (od gr. doxa – sláva, česť a logos – slovo) definujeme ako modlitbovú formuláciu oslavujúcu Boha za jeho svätosť a všemohúcnosť a vyjadrujúcu Bohu vďakyvzdávanie za dobro aké prejavuje človeku.¹ Skráteným spôsobom doxológiu možno definovať ako formuláciu zvelebujúcu veľkoleposť a veľkosť Boha.² Obidve definície sa zhodujú v tom, že ide o zvelebovanie Boha za jeho svätosť a veľkosť. Doxológiu tvoria obyčajne krátke ale obsahovo hlboké, často hymnické formulácie, oslavujúce nejaký Boží čin či rozmer pôsobenia.³ K doxologickým formuláciám patria dobrorečenia rôzneho druhu, nasmerované k Bohu ako vďaka za jeho dary a zároveň jeho oslava a uctievanie.⁴ Termín „monódia“ však nie je jednoznačný. V prvom rade sa vzťahuje na hudbu interpretovanú sólistom. Pod týmto pojmom sa chápe hlavne sólový spev so sprievodom nástrojov. Bol pestovaný už v stredoveku v galskej ballade, rondeau, virelai a v mad-

rigale i ballate na území Talianska. V období baroka vznikol štýl tzv. monódie so sprievodom. Bola interpretovaná so sprievodom bassa continuo. Táto monódia sa stala základným výrazovým prostriedkom v opere, kantáte, oratóriu. Týmto spôsobom sa na prvé miesto dostal text, ktorý bol v neskornej renesancii potlačený prebujnelou polyfóniou. Výraz „monódia“ sa používa aj vo vzťahu k jednohlasným spevom prednášaným bez inštrumentálneho sprievodu, tak v sólových ako aj prednášaných skupinou spevákov. V podstate tento druh spevu je monofóniou, teda hudbou bez harmonického prvku, ktorá sa opiera výlučne o melódiu. Na území Európy takúto čistú monofóniu reprezentujú: antická hudba, gregoriánsky chorál, byzantský spev, pravoslávny spev, piesne trubadúrov a truvérov, minesengrov a majstersengrov, igrikov, španielske cantigas, talianske laudes 13. storočia a väčšina ľudových piesní.⁵ V súčasnej muzikologickej spisbe bol prijatý termín „liturgická monódia“. Označuje sa ním gregoriánsky chorál (spevy sólové i určené pre schólu), postgregoriánska tvorba (niektoré hymny, trópy, sekvencie, rýmované oficiá, liturgické drámy),⁶ a nakoniec súčasné liturgické spevy s textami v národných jazykoch (liturgické omše, žalmy, kantiká, piesne a iné).⁷

Literatúra predmetu týkajúca sa doxologie sa týka vo väčšine prípadov špeciálnych problémov. Málo autorov sa zaoberá všeobecnými skutočnosťami s výnimkou lexikonov a encyklopédií. Syntetickým spôsobom sa tomuto problému venoval okrem iných J. A. Jungmann,⁸ M. Steinheimer,⁹ W. Pannenberg,¹⁰ G. W. Weinwright,¹¹ A. Gerhards,¹² a

⁵ Heslá: *Monodia; Monodyczny styl; Monofonia*. In: encyklopedia muzyki. Red. A. Chodkowski. Warszawa, 1995, s. 571. Porov. aj: APEL, W.: *Gregorian Chant*. Bloomington a. London, 1958, s. 430. BUKOFZER, M.: *Muzika w epoce baroku*. Warszawa, 1998, s. 44.

⁶ PIKULIK, J.: *Klasyczne formy chorału gregoriańskiego oraz monodii liturgicznej*. In: *Muzyka sakralna: Materiały z seminarium „Gaude Mater”*. Warszawa, 1998, s. 17-24.

⁷ PAWLAK, I.: *Metodologia badań nad monodią liturgiczną*. In: *Studia nauk teologicznych PAN*. Red. M. Rusecki a i. Lublin, 2007, roč. 2, s. 353.

⁸ JUNGSMANN, J. A.: *Die Stellingen Christi im liturgischen Debet*. Monster, 1925.

⁹ STEINHEIMER, M.: *Die Doxa tou Theou in der römischen Liturgie*. München, 1951.

¹⁰ PANNENBERG, W.: *Gründzüge der Christologie*. Gütersloh, 1964.

¹¹ WEINWRIGHT, G.: *Doxology*. London, 1982.

¹² GERHARDS, A.: *Die griechische Gregoriosanaphora: Ein Bei-*

¹ GRYGLEWICZ, F.: *Doksologia*. In: *Encyklopedia Katolicka* (ďalej EK). Vol. 4. Red. R. Łukaszyk a i. Lublin, 1983, s. 32.

² *Leksykon liturgii*. Ed. B. Nadolski. Poznań, 2006, s. 529.

³ *Leksykon liturgii*. Ed. B. Nadolski. Poznań, 2006, s. 529.

⁴ CZERSKI, J. M.: *Biblijny sens „błogosławienia” Boga i człowieka*. In: *Liturgia sacra*, 1995, roč. 1, č. 3-4, s. 40-43.

iní. V poľštine rozsiahle dielo tejto problematike venoval B. Nadolski.¹³ Iné publikácie v poľštine sa týkajú buď jednotlivých doxológií alebo sa sústreďujú na encyklopedické poznatky, alebo sa tejto problematike venujú v rámci učebníc liturgiky. Skoro všetky vymenované pozície sa sústreďujú hlavne na históriu, teológiu a liturgiu a málo alebo vôbec sa nevenujú hudobnej stránke.¹⁴ Je teda potrebné dotknúť sa tejto doteraz málo známej sféry a zaoberať sa melódiami existujúcich doxológií. Kým sa to však stane, je potrebné sa bližšie pozrieť na samotné doxologie, ich druhy, funkcie a texty.

2 Druhy doxológií

Podľa známej a osvedčenej zásady, že veda spočíva v rozlišovaní a adekvátnom delení (Konstanty Michalski), vyjadrenej v skratke: „qui bene distinguit, bene docet“, pristúpme k formálnej stránke problému. Tá obsahuje v zásade tri aspekty: rôznorodosť foriem, funkcie doxológií v rámci liturgických činností a rozdelenie vzhľadom na obsah.

2.1 Kritérium formy

Mnohorakosť foriem medzi pomerne malým počtom liturgických doxológií je zarážajúca. Sú medzi nimi texty kratšie i dlhšie, poetické a prozodické, vzaté zo Svätého písma aj vytvorené v priebehu stáročí tradíciou. Existujúce doxologie možno zdeliť do troch základných foriem: aklamácie, hymny a závery modlitieb.

2.1.1 Aklamácie

Pôvodne mali aklamácie charakter výlučne svetiský. Boli to pozdravy, ktorými ľudia vítali cisára a členov jeho rodiny, keď vyšli na verejnosť či do chrámu. Tvorili ich pomerne dlhé „laudes“ vo forme prózy.¹⁵ Niekedy sa aklamácie používali na privítanie cirkevných predstavených.¹⁶ Napokon niektoré aklamácie boli vyhradené iba pre isté obrady.¹⁷ Dnes aklamáciou nazývame krátku formuláciu, zvolanie, ktorým liturgické zhromaždenie vyjadruje zveľbovanie Boha, vďakyvzdávanie, oslavuje jeho veľkosť či milosrdenstvo a tiež potvrdzuje nejakú činnosť alebo modlitbu celebranta. Aklamácia je vyjadrením viery a živej účasti na liturgii, je vy-

znáním, že iba Bohu patrí česť, moc a vláda.¹⁸ K najčastejšie používaným akklamáciám patria: *amen; alleluja; hosanna; sláva Tebe, Pane; chvála Tebe, Kriste; Bohu vďaka* a iné. K aklamačným formám doxologie patria: Sláva Otcu i Synu (tzv. malá doxológia) a zvolanie *Lebo Tvoje je kráľovstvo*. Stopy aklamácie obsahuje aj hymnus *Sláva Bohu na výsostiach*.¹⁹

2.1.2 Hymny

Hymnom nazývame slávnostnú oslavnú pieseň.²⁰ V biblii je to pieseň nasmerovaná k Bohu, zveľbujúca jeho majestát, slávu a dobrotu.²¹ V liturgii hymnus plní funkciu vovedenia, pripomína pravdy viery a etapy dejín spásy, alebo tiež hovorí o živote a čnostiach svätých.²² V najstaršom význame slova hymnus sa rozumie spievaná náboženská poézia s oslavnou a ďakovnou tematikou.²³ Sv. Augustín tvrdí, že ak nejaký text chce byť považovaný za hymnus, musí splniť tri podmienky: *Oportet ergo, ut, si sit hymnus, habeat haec tria: et laudem, et Dei, et canticum*.²⁴ Preto na inom mieste ten istý autor vysvetľuje: „... hymny sú spevom, ktorý oslavuje Boha. Ak oslavuješ Boha a nespievaš – to nie je hymnus. Ak spievaš a neoslavuješ Boha, tvoja pieseň nie je hymnom“.²⁵ Najčastejšie sa za hymny považujú spevy s prísnu jazykovou formou a jednoduchšou hudobnou formou, ktoré vychádzajú tak z bohoslužieb ako aj z náboženskej poézie s meditatívnym charakterom.²⁶ Hymny boli niekedy písané prózou, zvlášť tie najstaršie, v časech keď sa používalo zoradenie dlhých a krátkych hlások a nie rytmus, či neskorší rým.²⁷ K hymnickým doxológiám radíme: *Sláva Bohu na výsostiach, Teba, Bože, chválime*, ako aj početné záverečné strofy hymnov v ofícii.

2.1.3 Záver modlitieb

Ide o nasledujúce doxologie: *Skrze Krista (Per ipsum)* v závere eucharistických modlitieb, alebo aj rozšírená, ako v prípade prvej eucharistickej modlitby *Skrze ktorého Ty, Bože, všetky tieto dary ...*, doxológia po Modlitbe Pána, presnejšie po emboliz-

trag zur Geschichte des Eucharistischen Hochgebet. Monster, 1984.

¹³ NADOLSKI, B.: *Chwała Ojcu : Dosologie w liturgii*. Poznań, 1999.

¹⁴ Je potrebné zdôrazniť, že B. Nadolski sa vo svojom diele dotkol problematiky hudby pri opise jednotlivých doxológií. Porov. s. 101-104.

¹⁵ WELLESZ, E.: *Historia muzyki i hymnografii bizantyjskiej*. Kraków, 2006, s. 118-119.

¹⁶ WELLESZ, E.: *Historia muzyki*, s. 118-119.

¹⁷ WELLESZ, E.: *Historia muzyki*, s. 123.

¹⁸ SCHENK, W.: *Aklamace liturgiczne*. In: EK. Vol. 1. Red. F. Gryglewicz a i. Lublin, 1973, s. 238. NADOLSKI, B.: *Liturgika*. Vol. 1. Poznań, 1989, s. 107.

¹⁹ WELLESZ, E.: *Historia muzyki*, s. 130.

²⁰ BEDNAREK, A.: *Hymn*. In: EK. Vol. 6. Red. J. Walkusz. Lublin, 1993, s. 1360.

²¹ LANGKAMMER, H.: *Hymn w Biblii*. In: EK. Vol. 6, s. 1361.

²² LECH, S.: *Hymn w liturgii*. In: EK. Vol. 6, s. 1363.

²³ REGINEK, A.: *Repertuar hymnów dieczi krakowskiej*. In: *Musica medii aevi (ďalej MMAe)*. Vol. 8. Red. J. Morawski. Kraków, 1991, s. 142.

²⁴ REGINEK, A.: *Repertuar*, s. 142.

²⁵ REGINEK, A.: *Repertuar*, s. 142.

²⁶ REGINEK, A.: *Repertuar*, s. 142.

²⁷ NADOLSKI, B.: *Liturgika*. Vol. 1, s. 105.

me *Lebo tvoje je kráľovstvo* a závery predsedníckych modlitieb celebranta: *Skrze Krista, nášho Pána* (kratšia) a *Skrze nášho Pána Ježiša Krista* (dlhšia). Záverečné doxológie modlitieb siahajú až do kresťanského staroveku, kedy sa každá verejná modlitba končila zveľobovaním Boha, napr. *Skrze Krista v Duchu Svätom* (Origenes) alebo *Skrze Krista a Ducha Svätého* (Klement Alexandrijský). Z týchto jednoduchých doxológií sa v priebehu stáročí vyvinuli iné formy.²⁸

2.2 Kritérium liturgickej funkcie

Využívajúc toto kritérium rozlišujeme dva druhy doxológií: jednofunkčné a viacfunkčné.

2.2.1 Jednofunkčné doxológie

Patrí k nim väčšina doxologických formúl. Na prvom mieste treba vymenovať závery modlitieb, ktoré sa používajú v presne určených prípadoch. Predsednícke modlitby (kolekta, modlitba nad darmi, postkomúnio) alebo tiež modlitby Liturgie hodín, neustále používajú štandardné závery: *Skrze Krista, Skrze nášho Pána Ježiša Krista, Ktorý žije a kraluje*. Tieto konklúzie nie sú výmenné, tzn. nepoužívajú sa pri iných príležitostiach. Do tej istej skupiny je potrebné zaradiť aj doxológiu v závere eucharistickej modlitby. Tak isto hymnus *Sláva Bohu na výsostiach* nie je mobilným textom a stále je súčasťou omšovej liturgie, a to na tom istom mieste (po úkone kajúcnosti). Jednofunkčná je aj doxológia po embolizme, ktorá je v rímskom ríte nová, *Lebo tvoje je kráľovstvo*. Nakoniec jednu funkciu plní tiež doxológia v závere hymnov v Liturgii hodín.²⁹

2.2.2 Viacfunkčné doxológie

Na prvom mieste medzi týmito formulami treba vymenovať *Sláva Otcu i Synu*, ktorú liturgia využíva pri rôznych okolnostiach. Tento text obyčajne tvorí záver každého žalmu a kantika (s jednou výnimkou) v Liturgii hodín, a taktiež invitatórijný žalm. Prvá časť tejto doxológie sa využíva v krátkom responzórii (Laudes, Vesperae, Completorium). V liturgii potridentského breviára sa tento text používal aj v dlhých responzóriách (responsoria prolixa), konkrétne v ôsmom responzórii dňa. *Sláva Otcu i Synu* bolo vložené aj do úvodného verša *Bože, príď mi na pomoc*. Zvláštne miesto tejto doxológii pripadá na slávnosť Najsvätejšej Trojice, keď sa stáva odpoveďou pri intenciách dňa. V liturgii krstu je odporúčaná ako aklamácia po krste každého dieťaťa. K tomu treba pridať mimoliturigické funkcie, napr. v ruženci, v hodinkách či tiež pri modlitbe Anjel

Pána (n.b. vložil ju tam Ján Pavol II.). *Sláva Otcu i Synu* plní teda štyri rôzne liturgické funkcie, nepočítajúc tie mimoliturigické.

Viacfunkčnosťou sa vyznačuje aj hymnus *Teba, Bože, chváľime*. Jeho pravé miesto je v závere posvätného čítania na nedele, sviatky a slávnosti. Avšak jeho funkcia sa neobmedzuje výlučne na Liturgiu hodín. Počas stáročí sa spieval pri rôznych príležitostiach, napr. počas kráľovských korunovácií, pri kňazských vysviackach, na záver koncilov a synod, pri uvádzaní biskupov do úradu, počas prenesenia relikvií svätých atď. V súčasnosti sa tento hymnus používa na záver procesií (napr. veľkonočnej, odpustovej, eucharistickej – na slávnosť Božieho Tela atď.). Je potrebné tiež spomenúť, že sa zavádza zvyk spievania *Te Deum* v rámci zveľobovania po svätom prijímaní počas takých slávností ako rôzne jubileá – kňazské, manželské, rehoľné a pri dôležitých udalostiach spoločenského a cirkevného života. Mimo liturgie sa tento hymnus interpretuje napr. pri zvolení pápeža alebo menovaní biskupa, na záver kalendárneho roka atď. Teda *Gloria Patri* a *Te Deum* sa používajú na rôzne príležitosti a majú najväčšiu mieru variability spomedzi doxológií.

3 Kritérium obsahu

Na základe preskúmaných textov doxológií môžeme odlíšiť niekoľko obsahových kategórií: doxológie trojičné, kristologické, kristologickotrojičné, teocentrické a ku cti svätých. Navrhnuté rozdelenie nie je vždy precízne. Niekedy je totiž ťažké jednoznačne určiť prijatú klasifikáciu.

3.1 Trojičné doxológie

Podľa všeobecného presvedčenia sa doxológia spája s Najsvätejšou Trojicou ako s celkom alebo tiež s menovanými osobami Otca, Syna a Ducha Svätého. Skutočne často to tak je, ale nie vždy. Ako už bolo konštatované, dôležitou súčasťou doxológie je zveľobovanie, oslava vyjadrená nespochybniteľným spôsobom. Preto je potrebné jasne odlíšiť formuly trinitárne od trinitárnych doxológií. K formulám patrí napr. znak kríža: *V mene Otca i Syna i Ducha Svätého*, alebo aj záverečné požehnanie: *Nech vás žehná všemohúci Boh – Otec i Syn i Duch Svätý*. Preto k trinitárnym doxológiám zaraďujeme iba tie texty, ktoré obsahujú prvok zveľobovania adresovaný Najsvätejšej Trojici. K takým patria: malá doxológia (*Sláva Otcu*), veľká doxológia (*Sláva Bohu na výsostiach*) a mnohé doxológie z hymnov v oficiu.

²⁸ MARGAŃSKI, B.: *Doksologia*. In: EK. Vol. 4. Red. R. Łukaszyk a i. Lublin, 1983, s. 32.

²⁹ NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 35.

Žánre liturgickej hudby - Litánia

JÁN VELBACKÝ

Slovo litánia je odvodené z gréckeho slova *lite* a znamená modlitba. Ten istý termín zároveň označuje aj rôzne druhy procesií (predovšetkým kajúcich) a istý druh opakovaného spevu, ktorý sa praktizoval práve pri procesiách. Litánia sú jedným zo žánrov liturgickej hudby. Ide o druh modlitby, (v latinskom ríte nazvanej aj *Preces* alebo *Orationes*), ktorá je zastúpená vo všetkých náboženstvách. Jej najzákladnejšou charakteristikou je naliehavé zvolanie, ktoré viacnásobným opakovaním prosebných formúl vytvára litániu.

Litánia, ktorú mnohí nazývajú „zbožným vzdychom“ sa v podstate skladá z opakovaných formúl rozdelených na dve časti:

- prvá časť obsahuje úmysel, ktorého obsah môže byť viac alebo menej rozvinutý a menlivý. Prednáša ju diakon alebo lektor / kantor.
- druhá časť sa skladá z výraznej invocácie, ktorá sa pravidelne opakuje po prednesení každého úmyslu a prednáša ju celé liturgické zhromaždenie. Do konca 4. storočia bola táto časť litánia vo východnej cirkvi obmedzená iba na *Kyrie eleison*.

Do liturgicko-hudobného žánru LITÁNIÍ bezpochyby patria v prvom rade Litánia ku všetkým svätým.

1 Litánia ku všetkým svätým

Najcharakteristickejším modelom litániového spevu v rímskej tradícii sú *Litánia ku všetkým svätým*, ktoré sa spievali od 25. apríla vo veľkonočnom čase a počas troch dní, ktoré predchádzali sviatku Nanebovstúpenia Pána. Ďalej sa spievali pri kňazskej vysviacke a na veľkonočnú vigíliu počas procesie ku krstnému prameňu.¹

V litániách ku všetkým svätým môžeme nájsť 5 odlišných foriem:

- 1) Úvodné *Kyrie eleison*, ktoré tvorí 9 invocácií.
- 2) Invokácie k svätým obsahujúce 64 mien a titulov, na ktoré sa odpovedá: „*oroduj(te) za nás*“. Toto je najtypickejšia forma, ktorá sa stala modelom pre ďalšie litániové spevy a modlitby ako napr. Loretánske litánia, Litánia k Božskému Srdcu a pod.

- 3) Nasleduje 12 kajúcich prosieb o ochranu pred všetkým zlom, z toho 10 prosieb o Kristových tajomstvách s rovnakou melódiou a odpoveďou: *libera nos Domine* (v slovenskom vydaní nájdeme preklad „*ochraňuj nás, Pane*“).
- 4) Po kajúcich prosbách nasledujú vlastné spoločné modlitby veriacich, ktoré sú v porovnaní s predchádzajúcimi viacej rozvinuté. Odpovedá sa na ne: *te rogamus audi nos* (prosíme ťa, vyslyš nás).
- 5) Poslednú časť litánií tvorí trojnásobné *Baránok Boží* s menlivými odpoveďami a záverečnou melodickou formulou, ktorá nasleduje po tretej invocácii *Baránok Boží- Christe, audi nos. Christe, exaudi nos*.

V omši nájdeme ďalšie tri spevy ordinária, ktoré sa viažu na litániovú formu: sú to *Kyrie eleison*, *Baránok Boží*, spoločné modlitby veriacich (tak v omši, ako aj v Liturgii hodín – ranné chvály, večery). Žiaden z týchto spevov nie je procesiovým aj napriek tomu, že litánia v rozvinutej forme bola pôvodne privilegovaným spevom, ktorý sprevádzal procesiu.

2 *Kyrie eleison*

Tento spev siaha k prvopočiatkom kresťanstva, keď sa ešte v liturgii používal grécky jazyk. *Kyrie eleison* zostalo v dnešnej liturgii ako jediný pozostatok z tohto obdobia v gréckom jazyku. Jeho prvoradou funkciou bola prosebná modlitba. S týmto zámerom bol spev zaradený aj do omše. V Ríme sa tento spev nachádzal po evanjeliu vo forme invocácií za rozličné potreby rôznych kategórií osôb, ale neskôr zbavený prosebných úmyslov sa z neho vyvinul samostatný spev, situovaný na začiatok sv. omše.² Za pápeža Gelázia (492-496) bola tejto modlitbe prednášanej spevom daná nová trojčlenná resp. ponzoriálna forma ukončená odpoveďou *Kyrie eleison*.

a) diakon:	formulácie prosby - Za Božiu Cirkev ...
b) schóla:	pozvanie k modlitbe
c) ľud:	litániová odpoveď - <i>Kyrie eleison</i>

¹ DONELLA V., *Musica e liturgia*, Edizioni Carrara, Bergamo, 1997, s. 153-154.

² *Kyrie*, in: *Il Canto dell'assemblea*, n. 6.,

Za Gregora Veľkého (540-604) začali tento spev prednášať klerici, schóla sa pripojila k ľudu pri speve *Kyrie eleison* a neskôr ho celkom nahradila. Spev bol neskôr prenesený na začiatok omše. Ku *Kyrie eleison* sa pridala invocácia *Christe eleison*. Hoci počet opakovaní *Kyrie eleison* bol ľubovoľný, tendenciou bolo zachovať štruktúru 3-3-3, ktorá sa odvodňovala úctou k Najsvätejšej Trojici.

Prvopočiatkové melódie spevu boli určite veľmi jednoduché. V 8. storočí, keď tento spev bol zverený schóle, začali doň prenikať ornamentačné prvky - *jubilus*. V 9.-10. storočí tento spev poznačilo kvetnaté obdobie trópov (krátkych invocácií, ktoré sa vkladali medzi *Kyrie* a *eleison*: „*Kyrie, fons bonitatis, eleison*“ alebo *Kyrie, lux et origo lucis, summe Deus, eleison*). Mnohé názvy spevov *Kyrie* ešte aj dnes poukazujú na niektoré trópy: *Lux et origo, Orbis factor*, atď.³

Liturgická reforma pre úkon kajúcnosti navrhuje, aby sa každá invocácia opakovala dvakrát (spôsobom sólo, zhromaždenie alebo sólo, zbor alebo zhromaždenie, zhromaždenie), čo však neznamená, že z dôvodu hudobných požiadaviek a okolností sa invocácie nemôžu opakovať aj viackrát (sólo, zbor, zhromaždenie alebo 1. zbor, 2. zbor, zhromaždenie alebo zhromaždenie, zhromaždenie, zhromaždenie) alebo môžu byť prestriedané krátkymi invocáciami.⁴

3 Spoločné modlitby veriacich

O prinavrátanie spoločných modlitieb veriacich do slávania omše, ktoré sa z nej vytratil v 4. storočí, sa zaslúžila reforma Druhého vatikánskeho koncilu. Model spoločnej modlitby veriacich sa nachádza v slávnostných modlitbách na Veľký piatok. Každá z modlitieb sa skladá z troch častí:

- proklamácia úmyslu modlitby (prednesená diakonom),
- krátka pauza určená k tichej modlitbe spoločenstva,
- záverečná orácia (modlitba) prednesená hlavným celebrantom, na ktorú zhromaždenie veriacich odpovedá amen.

Tento model s rovnakou štruktúrou, podľa ktorého vznikli naše spoločné modlitby veriacich, môžeme nájsť v litániách pápeža Gelázia (492-496).⁵ Úmysly jednotlivých prosieb by mali súvisieť s biblickými čítaniami, s udalosťami, ktorými žije svet

a spoločenstvo prítomné na slávení liturgie. Spoločné modlitby veriacich môžu byť čítané alebo spievané. Niekedy je možné spievať iba refrén, ktorý nasleduje po prednesenom úmysle a prednáša ho celé zhromaždenie.

Pri speve spoločných modlitieb veriacich by mala medzi úmyslom a refrénom existovať istá rovnováha a chvíľka ticha.

4 Agnus Dei (Baránok Boží)

Patrí medzi najkratšie z litániových spevov, ktorý sa spieva počas lámania chleba (*fractio panis*). Text tohto spevu je zložený z Jn 1, 29 „Baránok Boží“ a z oslavného spevu Glória: „ty, ktorý snímaš hriechy sveta“.

Podľa *Liber pontificalis* z 9. storočia bol tento spev zavedený v Ríme pápežom Sergiom I. (687-701). Mnohonásobné invocácie sa pôvodne končili slovami: *miserere nobis*. Od 9.-10. storočia s vytrácajúcou sa dôležitosťou lámania chleba aj spev *Agnus Dei* sa zredukoval na tri invocácie, z ktorých tretia sa končila slovami: „daruj nám pokoj.“ Aj tu podobne ako pri *Kyrie eleison* sa praktizovala technika trópov: „*Agnus Dei, qui Patris in solio residens in saecula regnas, miserere nobis*“.

Bežne sa spievajú tri invocácie, ale ako uvádzajú VSRM, ak je to potrebné (ak lámanie chleba trvá dlhšie, pretože ide o väčšiu slávnosť), môžu sa opakovať tak dlho, pokiaľ trvá lámanie chleba.⁶

Najodporúčanejším spôsobom prednesu tohto spevu je, aby prvú časť spieval sólista alebo schóla a druhú časť (zmiluj sa nad nami) zaspieval ľud. Tento spev by nemal spievať výlučne sólista alebo schóla.

⁶ „Kňaz láme chlieb a časť hostie vpusť do kalicha na znak jednoty tela a krvi Pána v diele spásy, totiž tela Ježiša Krista živého a osláveného. Podľa zvyku zbor alebo kantor spieva alebo aspoň nahlas recituje prosbu Baránok Boží, pričom ľud na to odpovedá. Táto prosba sprevádza lámanie chleba a môže sa opakovať viackrát až do skončenia obradu. Posledný raz sa zakončí slovami, daruj nám pokoj.“ *Všeobecné smernice Rímskeho misála, ed. III. typica 2002, n. 83.*

³ Porov. BUGNINI A., *Liturgia e musica*, Pontificio Istituto di Musica Sacra, Roma, 1963, s. 146.

⁴ *Všeobecné smernice Rímskeho misála, ed. III. typica 2002, n. 52.*

⁵ GELINEAU J., *I canti della messa nel loro radicamento rituale*, Edizioni Messaggero Padova, Padova, 2004, s. 71-42.

Organ v rím.-kat. farskom kostole sv. Filipa a Jakuba ml. v Bratislave-Rači

MARIAN ALOJZ MAYER

Organ v r. kat. farskom kostole sv. Filipa a Jakuba ml. v Bratislave-Rači postavil organár Johann Fazekas v roku 1841, v tom čase bratislavský organársky majster.

Tento nástroj patrí k jeho najväčším zachovaným organom a je jeho jediným dvojmanuálovým organom na Slovensku. Nemecky písaný kontrakt na stavbu nového organa bol podpísaný 1. septembra 1840 medzi rím.-kat. cirkevnou obcou v Rači a jej farárom Adamom Hájkom a bratislavským výrobcom organov a hudobných nástrojov Johannom Fazekasom¹. V ňom sa organár zaviazal postaviť do konca augusta 1841 15-registrový organ za 1500 guldenov konvencionálnej meny. Pri zväčšení dispozície na 17 registrov bola prepísaná cena na 1700 guldenov. V kontrakte je uvedená aj dispozícia. Podľa pôvodnej verzie mal mať hlavný stroj osem registrov (označených písmenami a – h), pozitív štyri (písmená i – m) a pedál tri registre (n – p). Neskôr bola dispozícia upravená a na pozitív boli dopísané registre Mixtura a Eologicon (8 + 6 + 3):

Hlavný stroj (spodná manuálová klaviatúra) Haupt Manual:

a/ Principal von 8' aus englischen Zinn, in Prospekt	54 Pfeifen
b/ Viola 4' Zinn (pôvodne Eologicon 8' Zungenwerk von Pakfong)	54 Pfeifen
c/ Principal Octav 4' von englischen Zinn	54 Pfeifen
d/ Spitz-Flöte 4' von englischen Zinn	54 Pfeifen
e/ Quinta 3' von englischen Zinn	54 Pfeifen
f/ Super Octav 2' von englischen Zinn	54 Pfeifen
g/ Mixtur 3 fach 2' von englischen Zinn	162 Pfeifen
h/ Waldflöte 8' gedeckt aus Holz	54 Pfeifen

Pozitív (horná manuálová klaviatúra) Ober-Werk:

i/ Principal von 4' aus englischen Zinn in Prospekt	54 Pfeifen
k/ Octav 2' von englischen Zinn	54 Pfeifen
l/ Gamba 8' von englischen Zinn	54 Pfeifen
m/ Sollicional die erste Octav von Holz Gedeckt	54 Pfeifen
Mixtur zweifach von Zinn (neskôr doplnený register)	108 Pfeifen
Eologicon Zungenwerk von Pakfong ² (neskôr doplnený register)	54 Pfeifen

Pedál

n/ Sub-Bass von 16' aus Holz zwey Octaven	24 Pfeifen
o/ Principal Bass 8'	24 Pfeifen
p/ Octav Bass 4'	24 Pfeifen

Ďalej mali byť na hracom stole

¹ Kontrakt bol uložený v rím.-kat. farskom archíve v Rači. Údajne je už stratený.

² Pakfong = alpaka (čínske striebro) zliatina medi, niklu a zinku.

q/ manuálová spojka (Coplung zum Oberwerk)
r/ zvonček pre obsluhu mechov (Calcantischen Zug)
s/ tremulant (Tremolant)

V nástroji malo byť 828 píšťal, z toho z anglického cínu 690 (medzi ne je zarátaných aj 54 jazykových píšťal registra Eologicon!) a z dreva 138 („aus englischen Zinn 690 aus Holz 138“). Po úprave na 17-registrový nástroj (zväčšenie pozitívu o dvojradovú Mixturu a Eologicon) je v kontrakte uvedený nesprávny celkový počet píšťal 984, namiesto správnych 990³.

Ďalej je v kontrakte uvedené, že obe manuálové klaviatúry budú mať po 54 klávesov, od C po f³ (chromaticky), pričom klávesy budú z ebenového dreva (mysleli sa tým horné časti kratších klávesov). Pedálová klaviatúra pozostávajúca z 24 klávesov⁴ bude vyrobená z tvrdého dreva. Vzdušnice a píšťalnice budú z kvalitného dubového dreva. Vzdušnice nie sú v kontrakte bližšie špecifikované, ale v tej dobe sa na Slovensku stavali výlučne vzdušnice s tónovými kancelami (tzv. zásuvkové)⁵. Perá (pod tónovými ventilmi vo ventilových komorách vzdušnic), skrutky a viazacie drôty na abstraktoch budú z mosadze. Cínové píšťaly budú zhotovené z pravého anglického cínu, bez najmenej prímеси olova⁶, spracovanie bude pekné a čisté. Ďalej je v kontrakte aj pomerne prísne ustanovenie, že farár bude mať právo po postavení nástroja zvoliť si dve ľubovoľné píšťaly, tieto nechať roztaviť a urobiť skúšku pravosti cínu. Ak sa preukáže nepravosť anglického cínu, farár bude mať právo odmietnuť celý organ. Toto ustanovenie je navyše kontraproduktívne, nakoľko pomer cínu a olova by mal závisieť od zvukovej povahy registra⁷. Drevené píš-

³ Mal prirátat 162 píšťal, ale prirátal len 156. Nie je jasné ako k tomu číslu dospel!

⁴ C – h⁰ chromaticky.

⁵ Prvé vzdušnice s registrovými kancelami tzv. ventilové vzdušnice sa na Slovensku objavujú až v 50. rokoch 19. storočia pri pedálových registroch v tvorbe viedenských organárov (J. Loyp, rím.-kat. farský Kostol sv. Michala Archanjela v Gbeloch/1853; J. Seyberth, rím.-kat. farský Kostol sv. Mikuláša v Čajkove/1857). Prvú kuželovú vzdušnicu na Slovensku, podľa súčasných poznatkov postavil už spomínaný viedenský organár Joseph Seybert pre pedál dvojmanuálového organa v ev. a. v. kostole v Poprade-Velkej v roku 1856.

⁶ Píšťaly sú skutočne vyrobené z organového kovu s mimoriadne vysokým obsahom cínu (98%!).

⁷ Registre s „lesklou“ farbou zvuku (s dobrým zastúpením parciálnych tónov), napr. princípalý majú v organovom kove spravidla 70 % a viac cínu, naopak pri registroch s „mäkkým“ zvukom, napr. flautového charakteru je dominantné zastúpenie

ťaly majú byť zhotovené zo suchého dreva, zvnútra aj zvonku natreté. Intonácia píšťal musí byť čistá, píšťaly sa musia rýchlo ozývať. Mechanika, hriadeľové dosky, tónové ventily musia byť spoľahlivé a nesmú ostávať „visieť“. Organová skriňa zo smrekového dreva bude s výnimkou prospektu zhotovená podľa náčrtu (kresby). Na najvyššom bode prospektu bude podľa ústnej informácie umiestnená socha. Sochársku prácu, zlátenie a náter organovej skrine olejovými farbami zabezpečí organár⁸. V organe budú dva klinové mechy zviazané (zošité) konskými šľachami a prelepené tromi vrstvami kože⁹. Oba mechy budú mať dĺžku 8 stôp (cca 229 cm) a šírku 4 stopy (cca 115 cm). Samostatný hráci stôl zhotovený z dubového dreva bude umiestnený pred hlavnou organovou skriňou (za skriňou pozitívum). Chod hracej traktúry má byť ľahký a vyrovnaný. Registre musia zvukovo zodpovedať svojim názvom a registrové manubriá sa musia ľahko ovládať. Ďalej sa organár zaviazal celý organ po jednom roku zdarma preladiť. Na záver bude organ preskúmaný. Objednávateľ za dielo zaplatí 1500 guldenov. Suma bola neskôr prepísaná na 1700 guldenov (teda v oboch prípadoch cena vychádza na 100 guldenov za register). Splátkový kalendár bol dohodnutý nasledovne: 400 guldenov pri podpísaní kontraktu; ďalších 400 guldenov koncom februára 1841. Pri postavení organa v kostole prepustí organárovi starý organ v hodnote 100 guldenov a doplatí ďalších 400 guldenov. Posledných 200 guldenov konventionálnej meny, neskôr prepísaných na 400 guldenov, vyplatí po roku od postavenia organa v kostole a po jeho bezodplatnom preladení. Okrem toho sa cirkevná obec zaviazala zabezpečiť transport organa (z Bratislavy do Rače) a počas stavby poskytnúť zadarmo ubytovanie pre pracovníkov organára. Kontrakt bol vyhotovený v dvoch rovnako znejúcich exemplároch. Za objednávateľa ho vlastnoručne podpísali farár Adam Hájek, ďalej račiansky richtár a dvaja prísažní, za dodávateľa „Johann Fazekas manu propria Bürgl. Orgel und Clavirma(her) in Presburg“. Okrem toho bol kontrakt opatrený aj obecnou pečatou.

Nakoniec však Fazekas organ postavil v trochu pozmenenej forme. Na hlavný stroj pridal jeden register a jeden ubral z pozitívu. Ani prospekt organa

olova (až 80 %). V podstate každá organárska dielňa vyrába organové registre z organového kovu podľa vlastných zvyklostí.
⁸ ... na vlastné náklady. Záznam v „Zápisnici chrámu a Fary mestečka Rejcha od r. 1732“ na strane 276 potvrdzuje, že maľovanie a zlátenie organa naozaj platil J. Fazekas: *Organum neopositum ornamenta sua aurea accepit, et incoloratum fuit diebus a 29° Julii usque 3^{am} Augusti 1842 per inauratorem Posoniensem Marek Eduardum pretio centum florenorum conventionalium, quos organi confector Fazikas (!) ex pacto pro toto opere pretio solvit.*

⁹ *Es werden zwey sogenannte Froschbälke zum Tretten gerichtet, mit dreyfachen Leder belegt, und mit Pferde Flechsen verbünden...*

nebol na najvyššom bode opatrený sochou, ako to bolo údajne ústne sľúbené. Nakoniec to neumožnila ani výška hlavnej organovej skrine, ktorá siaha takmer po najvyšší bod klenby. V ostatných bodoch bol kontrakt dodržaný. Konečná dispozícia organa:

Hlavný stroj – spodná manuálová klaviatúra, C – f³. Usporiadanie tónových kanciel na vzdušnici – približne na priečnej osi vzdušnice kancely C, Cis, smerom k pravej bočnej stene hlavnej organovej skrine (pri čelnom pohľade) nasledujú diatonicky tóny c strany po e³, smerom k ľavej bočnej stene tóny cis strany po f³. Registre stoja na vzdušnici v poradí od prospektu:

Principal 8' C – e¹ v troch píšťalových poliach prospektu 10 / 9 / 10 – 29 píšťal, od f¹ vnútri. Pôvodné prospektové píšťaly boli roku 1917 zrekvirované a po vojne nahradené nevhodnými zinkovými píšťalami. V súčasnosti v celom rozsahu nové cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu (2006)¹⁰. Pôvodné píšťaly boli signované hodnotou tónu, „pr 8 f“ (principal 8 fus). Usporiadanie prospektových píšťal zľava (pri čelnom pohľade): dis¹, h⁰, g⁰, dis⁰, H, A, cis⁰, f⁰, a⁰, cis¹ // G, F, Dis, Cis, C, D, E, Fis, Gis // d¹, b⁰, fis⁰, d⁰, B, c⁰, e⁰, gis⁰, c¹, e¹. Samostatná píšťalnica.

Mixtur 3 fach C – 2' + 1 1/3' + 1'; oktavové repetície na tónoch c¹; c². Cylindrické otvorené píšťaly principálovej menzúry z organového kovu. Najväčší zbor pred opravou v roku 2005-2006 úplne chýbal, vrtania na píšťalnici boli prelepené. Okrem píšťal najväčšieho zboru v celom rozsahu, sú nové aj píšťaly fs⁰, gs⁰, cs¹ – f³ najmenšieho zboru. Pôvodná píšťala Cs najväčšieho zboru je signovaná: Cs Mixtur / 2 fus, ostatné píšťaly hodnotou tónu a literou „m“ (mixtura). Píšťaly kvintového zboru boli signované skutočnou hodnotou tónu.

Superoktáva 2' cylindrické otvorené píšťaly principálovej menzúry z organového kovu. V rozsahu b¹ – f³ nové píšťaly z roku 2006. Pôvodná píšťala C je signovaná na korpuse: „C / Super oct“; na nohe: „C Sup oct“. Registre Mixtura a Superoktáva majú spoločnú píšťalniciu.

Quinta 2 2/3' (Kvinta) cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu. Výrezy sú o niečo užšie ako 1/4 obvodu píšťaly. Píšťaly C, Cis majú bočné brady, od D bez brád. Píšťala C je na korpuse signovaná „C / quinta“; na nohe „C q“. Ostatné píšťaly sú signované hodnotou tónu a skratkou qui, alebo q (Quinta). Píšťaly cs¹, fs¹, gs¹, g² – f³ sú nové (roku 2006).

Octav 4' (Oktáva) cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu. Píšťaly majú v rozsahu C – Gis

¹⁰ Väčšina vnútorných píšťal Principálu 8' sa síce zachovala, no ich lábia a jadrá boli vážne poškodené. Pre zvukovo ucelený charakter najdôležitejšieho registra sa použili nové píšťaly v celom rozsahu. Pôvodné píšťaly sú uložené v podstavci organa.

bočné brady, od A sú bez brád. Píšťala C je na korpuse signovaná: „C octav“; na nohe: „C octav 4 fus“. Nové píšťaly: fs⁰, h⁰, cs¹, ds¹, fs¹, g¹, a¹, h¹, g², b², d³ - f³. Registre Kvinta a Oktáva majú spoločnú píšťalnicu.

Spitzflöte 4' (Flauta špicatá) úzkomenzúrované kónické otvorené píšťaly z organového kovu. Nové píšťaly: f¹, fs² - f³.

Flöte 4' (Flauta) kónické píšťaly z organového kovu, širšie menzúrované ako Flauta špicatá. Pôvodne mal byť tento register v osemstopovej polohe, píšťala C je jasne signovaná „Gamba 8 fus“. Takmer určite ešte Fazekas register zrezal na štvorstopovú polohu. Nové píšťaly: c⁰, c³, f³. Registre Flauta špicatá a Flauta 4' stoja na spoločnej píšťalnici.

Waldflöte 8' (Flauta lesná) pôvodne v celom rozsahu drevené kryté píšťaly. V roku 1986 bol register nahradený novými, ale nepoužiteľnými drevenými píšťalami. Súčasnú novú drevenú krytú píšťalu pochádzajú z opravy roku 2005-2006. Samostatná píšťalnica.

Portunal 8' pôvodne v celom rozsahu drevený otvorený register, v roku 1986 nahradený nedobrymi novými píšťalami. Súčasnú novú drevenú píšťalu pochádzajú z opravy roku 2005-2006. Samostatná píšťalnica.

Positiv (v zábradlí chóru), vrchná manuálová klaviatúra C - f³. Usporiadanie tónových kanciel (pri čelnom pohľade) zľava: Cis → H (diatonicky), f³ → c⁰ (chromaticky), B → C (diatonicky). Registre stoja na vzdušnici v poradí od prospektu:

1/ Principal 4' C - c¹ = 25 píšťal v prospekte. Prospektové píšťaly z píšťalových veží pozitívu (C - cs⁰) boli počas 1. svetovej vojny zrekvírované a po nej nahradené zinkovými. Súčasnú prospektovú píšťalu sú z organového kovu a pochádzajú z opravy roku 2005-2006¹¹. Od cis¹ vnútri - pôvodné cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu. Usporiadanie prospektových píšťal v troch píšťalových poliach (zľava pri čelnom pohľade): H, G, Dis, Cis, F, A, cis⁰ // c¹, b⁰, gis⁰, fis⁰, e⁰, d⁰, dis⁰, f⁰, g⁰, a⁰, h⁰ // c⁰, Gis, E, C, D, Fis, B. Samostatná píšťalnica.

2/ Sollicional 8' (Salicional) C - H drevené kryté píšťaly (nové, z roku 2005), od c⁰ cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu. Kovové píšťaly majú bočné brady po f², od fis² bez brád. Samostatná píšťalnica.

3/ Superoctav 2' - v celom rozsahu nové cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu, bez brád (roku 2005-2006).

4/ Mixtur 2 fach 1' + 2/3' - repetuje oktávovými repetíciami na c¹, c², c³. Neskôr bol kvintový zbor z neznámych dôvodov odstránený a obnove-

ný bol až v roku 2005-2006 (kvintový zbor má v celom rozsahu nové píšťaly). Registre Octav a Mixtur stoja na spoločnej píšťalnici.

5/ Eologicon 8' pôvodne harmóniový prierazný jazykový register, bez ozvučníc a bez možnosti ladenia. Neskôr (roku 1986 ?) bol register nahradený nárazným jazykovým registrom Roh krivý 8' (na nepôvodnej píšťalnici). Nakoľko pozitívu chýbal hutný register v základnej polohe, bol v roku 2010 na novú píšťalnicu postavený register Gedeckt 8' (Kryt) v celom rozsahu s drevenými krytými píšťalami.

Pôvodne mal pozitív aj tzv. vnútrokanálový Tremulant, v súčasnosti je organ bez Tremulantu.

Pedálová vzdušnica stojí za vzdušnicou I. manuálu. Pred ňou je úzka ladiaca lavička. Rozsah pedála je C - h⁰, 24 klávesov a tónov. Približne na priečnej osi pedálovej vzdušnice sú umiestnené tónové ventily C, Cis, smerom k ľavej bočnej stene organovej skrine nasledujú diatonicky po h⁰ (pri čelnom pohľade), smerom k pravej bočnej stene organovej skrine tóny c strany po b⁰. Na pedálovej vzdušnici stoja registre (odpredu):

1/ Octav Bass 4' drevené otvorené píšťaly.

2/ Principal Bass 8' drevené otvorené píšťaly. Dve najmenšie píšťaly na c aj cis strane sú vykonduktované na píšťalnicu registra Octav Bass 4'.

3/ Sub Bass 16' - drevené kryté píšťaly, horná doska píšťalnice bola roku 1986 vymenená. Všetky pedálové píšťaly pochádzajú z roku 2005-2006.

Pedálová vzdušnica však bola postavená až pre štyri registre. Prvá zásuvka smerom odpredu je prázdna, chýba aj píšťalnica. Takmer určite sem Fazekas rátať s registrom Pozauna 16', ako to realizoval len o niekoľko rokov neskôr vo veľmi podobnom dvojmanuálovom organe pre rím.-kat. kostol v Mosonszentjánosi (MR). Traktúry sú mechanické.

V sokli hlavnej organovej skrine je dvojitý zásobný mech (obe časti majú faldy dovnútra) s čerpacím mechem rovnobežne stúpajúcim. Páka čerpacieho mecha je na pravej strane sokla organovej skrine (pri čelnom pohľade). Tento mech nie je pôvodný. Pravdepodobne sa do organa dostal v roku 1888-1889, keď celý organ musel byť rozobratý kvôli predĺženiu kostolnej lode a následne postavený na nový chór. Nakoľko sa na hlavnej organovej skrini našiel nápis ceruzkou z roku 1889 o oprave Jána Drabeka a jeho syna Štefana¹², domnievam sa, že oni realizovali aj jeho rozobratie a následnú montáž v predĺženom kostole. Nástroj má nové elektrické čerpadlo vzduchu umiestnené v ľavom zadnom rohu chóru. Na oboch bočných stenách sok-

¹¹ Pôvodné prospektové píšťaly zo stredného píšťalového poľa (d⁰ - d¹) sú uložené v sokli organovej skrine.

¹² Organ // Popravený a stemovaný // od // Jána Drabek a sina // Štefana Drabek // Organarov z Bur Mikolasa // u Sassatina v Uhrách // dna 25 Maja 1889.

la hlavnej organovej skrine je vidieť stopy po zvislých výrezoch pre páky dvoch mechov, teda nástroj pôvodne mal klinové dva mechy, tak ako to uvádza kontrakt. Nakoľko kalkanti nemali priamy optický kontakt s organistom, ani medzi sebou, bol organ vybavený aj signálom pre kalkantov¹³.

Samostatný hrací stôl vyrobený z dubového dreva je umiestnený na os symetrie medzi čelnú stenu sokla organovej skrine hlavného stroja a zadnú stenu pozitívu. Drevené vysústružené registrové tiahla na vyťahovanie sú umiestnené v dvoch radoch po päť po bokoch manuálových klaviatúr. Označené boli na pravdepodobne rôznofarebných porcelánových terčikoch nalepených na čelnej ploche manubrií. Súčasný terčiky sú nové (2005-2006) a názvy registrov vznikli kombináciou názvov z kontraktu s názvami na najväčších píšťalách pôvodných registrov. Vľavo hore (z pohľadu organistu) sú manubriá pozitívu: Tremolant (II. man. - biely terčik); Mixtur / 2 fach.; Octav / 2'; Principal / 4'. (červený terčik) Coplung (manuálová spojka - biely terčik); dole: Octav / Bass / 4'. (pedál - modrý terčik); Principal 8'; Mixtur / 3 fach.; Super Octav / 2'; Quint / 2 2/3'. (biele terčiky I. manuál). Vpravo hore: Calcant (biely terčik - v súčasnosti zapína elektrické čerpadlo vzduchu spolu s osvetlením pedála); Subb / Bass / 16'; Princip. Bass / 8'. (pedál - modré terčiky); Sollicional / 8'. (červený terčik - II. man); Gedeckt / 8' (červený terčik - pôvodne Eologikon 8' II. man.) - dole: Portunal / 8'; Waldflöte / 8'; Spitzflöte / 4'; Flöte / 4'; Octav / 4'. (všetko biele terčiky - I. manuál).

Organ bol minimálne trikrát úplne rozobratý a znovu postavený (1888 pri predĺžení kostolnej lode, pri stavbe betónového chóru (pravdepodobne v roku 1954) a v roku 2005-2006 pri generálnej oprave organa), nebol však zásadne prestavaný. Predsa sa však na ňom realizoval celý rad drobnejších zmien - nezriedka pre nástroj aj mimoriadne negatívnych. Zlé mikroklimatické pomery v kostole zapríčinili, že sa drevené súčasti napadnuté črvotočom (najmä z mäkkého dreva, hrušky a javora) rozpadali, takmer všetky gledené spoje povolili, cínové píšťaly sa v hornej časti pri ústi rozpadávali. Stav nástroja bol pred generálnou opravou kritický.

Nástrojovú časť reštauroval v rokoch 2005-2006 Ján Valovič zo Serede. Reštaurovanie smerovalo k obnoveniu pôvodného stavu. Všetky drevené časti nástroja boli dôsledne ošetrené proti drevokaznému hmyzu a hubám (Xymalon - Holzwurmtod).

¹³ Nezachoval sa, ale mohol byť realizovaný v podobe malého zvončeka, alebo menšej píšťaly. Na hracom stole po ňom zostalo registrové tiahlo, v súčasnosti označené názvom Calcant, ktorý od roku 2006 zapína elektrické čerpadlo vzduchu a osvetlenie hracieho stola.

Kovové píšťaly museli byť hore odrezané a následne predĺžené naletovaním nového cínového plechu s mimoriadne vysokým obsahom cínu (98%). Drevené píšťaly sú všetky nové. V prípade registrov Principálbas 8', Oktávbas 4', Subbas 16' (ako vzor poslúžila jedna zachovaná píšťala tohto registra), Sollicional 8' (C - H) ide o presné kópie pôvodných píšťal. Pôvodné píšťaly registrov Waldflöte 8' a Portunal 8' sa žiaľ nezachovali. Menzuračne vychádzajú z pôvodných píšťalnic týchto registrov. Pri obnove organa sa prihliadalo aj na poznatky z ostatných zachovaných Fazekasových organov, najmä z dvojmanuálového organa v rím.-kat. farskom kostole v Mosonszentjánosi z roku 1844 (MR) a z jednomanuálového organa v rím.-kat. farskom kostole v Moravskom Svätom Jáne z roku 1853. Obnovené boli napríklad aj pôvodné kožené pulpety, samostatný vzduchový kanál do pedálovej vzdušnice, bezpečné upevnenie vzdušnic, keď po nepochopiteľnom oslabení konštrukcie hrozilo zrútenie najmä vzdušnic hlavného stroja atď. V niektorých detailných otázkach sa však upustilo od návratu k pôvodnému riešeniu. V prvom rade mám na mysli register Eologicon 8' z pozitívu. Vieme s určitosťou, že išlo o jazykový register s prieraznými jazykmi, bez ozvučnic a možnosti ladenia. Nakoľko využitie takého registra je značne problematické a aj preto, že pozitívu chýbal hutný register v základnej polohe, bol register Eologicon 8' nahradený dreveným krytým registrom. Neboli obnovené ani lepené tónové ventily v manuálových vzdušniciach¹⁴, ani dva klinové mechy, jednak preto, že by to zbytočne predražilo opravu nástroja, jednak pre chýbajúce detaily. Z finančných dôvodov neboli zatiaľ doplnené ani drapérie nad prospektovými píšťalami vo vežiach hlavnej organovej skrine¹⁵.

Johann Fazekas sa narodil 29. marca 1806 v Demecseri (MR - Sabolčsko-satmársko-berežská župa). Jeho otec László Fazekas bol kantorom. Johann Fazekas sa vyučil za organára a od roku 1825 bol organárskym tovarišom. Spočiatku pracoval v peštianskej organárskej dielni Ignáca Petera. Od roku 1829 pôsobil v Bratislave, kde sa v roku 1833 stal mešťanom. 12. (októbra) 1834 sa tu oženil s Johannou Waitsek. V Bratislave pôsobil ako organár a výrobca klavírov. V 20. rokoch mal dielňu na Kapitulskej ulici, v 40. rokoch na Obchodnej (Schöndorfskej) a v 50. rokoch na Dunajskej. Od r. 1839 dielňu zväčšil a začal v nej vyrábať dva klavíre mesačne. Po smrti manželky 1. novembra 1852, v r. 1855 presťahoval dielňu do Pesti, kde sa stal mešťanom v roku 1856. Mohol tu pôsobiť ako organár,

¹⁴ V pedálovej vzdušnici ostali zachované lepené ventily.

¹⁵ Ich pôvodnú podobu nepoznáme, zatiaľ sa nepodarilo nájsť ani fotografiu, na ktorej by boli ešte zachované.

opravár klavírov a mohol obchodovať s klavírmi. Oproti podnikaniu v Bratislave mu chýbalo povolenie na výrobu klavírov¹⁶. Bratislavská dielňa však asi nezaničila okamžite, nakoľko periodikum Pressburger Wegweiser ho uvádza medzi výrobcami hudobných nástrojov (Instrumentenmacher) do roku 1859. Dve z Fazekasových dcér sa v Pesti vydali za organárov. Dcéra Terézia Johanna sa v roku 1861 vydala za Országha Sándora, s ktorým potom Fazekas podnikal krátke obdobie spoločne. Druhá dcéra Mária sa vydala za organára Gábora Makaya, s ktorým Fazekas spolupracoval okolo roku 1870. Johann Fazekas zomrel v Pesti 24. marca 1874¹⁷.

O organizácii dielne v Bratislave nemáme podrobnejšie informácie. Vieme len, že v roku 1834 a 1848 Fazekasovi pri oprave malého nástroja v ev. a. v. kostole v Šamoríne asistovali dvaja pomocníci. V dielni sa vyrábali nové, prevažne jednodomanuálové organy s pedálom, alebo bez pedála. Postavil aj niekoľko dvojmanuálových organov, z nich dva vznikli v 40. rokoch 19. storočia v bratislavskej dielni¹⁸. Svoj najväčší, dvadsaťštyri registrový organ postavil v roku 1862 v peštianskej dielni pre rím.-kat. kostol v Kiskunmajsi (MR). Žiaľ, tento nástroj sa nezachoval¹⁹. Okrem nových organov sa vo Fazekasovej dielni generálne opravovali aj staršie, odkúpené nástroje, ktoré potom Fazekas predával menej solventným záujemcom²⁰. V bratislavskom období sa v dielni pravidelne venovali aj stavbe klavírov, ktoré boli cenené pre plný zvuk, dobrú mechaniku a čisté vypracovanie.

Fazekasove organy majú spravidla manuálový rozsah C - f³. Rozsah pedálu nie je stabilný. Vo významnejších lokalitách bol C - h⁰, teda 24 klávesov a tónov. Pri nástrojoch určených do menej významných lokalít bol klávesový rozsah pedálu obyčajne tiež C - h⁰, ale skutočný tónový rozsah bol obmedze-

¹⁶ Zdá sa však, že napokon aj také povolenie získal. 19. septembra 1866 J. Angster pri návšteve Fazekasovej dielne uvádza, že tento sa zaoberá aj výrobou klavírov (Szigeti, K.: Régi magyar orgonák. Pécs, s. 140).

¹⁷ Za všetky informácie o Johannovi Fazekasovi v jeho peštianskom období vďačím kolegovi Dr. Ferencovi Solymosimu z Budapešti.

¹⁸ Bratislava-Rača rím.-kat. kostol 1841, Mosonszentjános (MR) rím.-kat. kostol 1844.

¹⁹ V roku 1908 ho nahradil dvojmanuálový organ firmy Rieger. V katalógu firmy je tento nástroj uvedený: (opus) * 1439 Kis Kun Majsza / 1908. Hviezdička pred opusovým číslom označuje dvojmanuálový nástroj.

²⁰ Ferner sind bei ihm zwei alte, gut reparierte Orgeln, die in kleinern Kirchen viele Jahre noch die besten Dienste leisten würden, zu verleihen. Pressburger Zeitung 1840, č. 28 Dienstag, den 7. April 1840, s. 115-116. Aj o viac ako 26 rokov neskôr, keď sa maďarský organár József Angster vracajúc sa z Francúzska 19. septembra 1866 zastavil u dielni J. Fazekasa v Pesti poznáva: a délelőti órákban még Fazekas János orgonáépítő látogattam meg, a ki zongora készítésével is foglalkozik. Egy pedál nélküli, régi, kijavított orgonácska is állt ott. Szigeti, K.: Régi magyar orgonák. Pécs, s. 140.

ný spravidla na C - H, teda 12 tónov. Niekedy bol však menší aj klávesový rozsah pedálu, napr. v Poltári je klávesový rozsah C - f⁰, 18 klávesov, pričom tónový rozsah je len C - H. Fazekasove vzdušnice sú vždy zásuvkové, tónové ventily bývajú ešte lepené na prúžku kože. Traktúry (hracia i registrová) sú mechanické. S oktavovými a pedálovými spojkami som sa v jeho nástrojoch nestretol. Podľa kontraktu na račiansky organ a stôp na sokli organovej skrine sa zdá, že Fazekas ešte, aspoň v počiatočnom období tvorby, staval klinové mechy. Čo sa týka dispozícií, v menších nástrojoch je princípálový zbor obsadzovaný až od štvorstopovej polohy, v osemstopovej ho zastupuje krytý register z dreva - Coppel 8', resp. Waldflöte 8'. V najmenších bezpedálových nástrojoch môže byť aj Princípál 4' nahradený dreveným krytým registrom. V takom prípade je Princípál v dvojstopovej polohe a zvukovú korunu predstavuje jednostopový register princípálového charakteru, repetujúci oktavovými repetíciami²¹. Vo väčších organoch je princípálový zbor zastúpený od osem po dvojstopovú polohu a korunovaný Mixtúrou, v ktorej, i keď robil aj kvintové repetície, preferoval repetície oktavové. V jeho nástrojoch je bežne disponovaná Kvinta 2 2/3' (Bratislava-Rača, Moravský Svätý Ján), ale častejšie, najmä v malých nástrojoch, nájdeme kvintu v polohe 1 1/3' (Kajal, Kostolné Kračany, Matúškovo). Nástroje v Hornom Bare, Jurovej a Poltári nemajú samostatný kvintový register. Z nezvyklých registrov pre toto obdobie slovenského organárstva možno uviesť register Flauta rúrková (Rohrflöte) 4', spomínaný v článku v Pressburger Zeitung²². Ako raritu treba spomenúť, že do svojich, najmä význačnejších organov, aspoň sporadicky disponoval aj jazykové registre. Obyčajne však išlo len o harmóniový, prierazný jazykový register, bez ozvučníc a možnosti ladenia. Takýto register môže byť umiestnený priamo na vzdušnici, ako to bolo v rím.-kat. kostole v Bratislave-Rači, alebo v hracom stole, ako je to na dvojmanuálovom organe v Mosonszentjánosi (MR), alebo na jednodomanuálovom organe v ev. a. v. kostole v Poltári. Unikátny je jazykový register Pozauna 16' na pedáli dvojmanuálového organa v Mosonszentjánosi. Hlavy, ako aj púzdra (Kehle) jazykových píšťal sú vyrobené z dreva, kovové sú len jazyky a ladiace drôty (tyčinky). Hlavy s púzdrami sú osadené v drevených nohách (kastlíkoch). Ešte zaujímavejšie však je, že píšťaly „c“ aj „cis“ stra-

²¹ Taktabáj, reformovaný kostol, 1869. Rozsah manuálu C - f³, dispozícia: drevené kryté registre v osem a štvorstopovej polohe, Princípál 2', Octav 1' (repetuje oktavovými repetíciami na c¹; c³).
²² Ferner steht bei ihm eine neue Orgel mit folgenden 8 Registern zum Verkauf: Principal 8 Fuß, Viola 4 Fuß, Rohrflöte 4, Superoctav 2, Mixtur 1, 3 fach, Flöte 8, im Pedal - Subbaß 16, Octav - Baß 8 Fuß. Pressburger Zeitung 1840, č. 28, s. 115 - 116.

ny majú len po jednej kovovej lievikovvej ozvučnici, s ktorou sú prepojené dreveným kanálom.

Fazekasove organy, ktoré vznikli v bratislavskom období obyčajne nie sú označené firemným štítkom. Výnimkou je len dvojmanuálovým organ postavený roku 1844 pre rím.-kat. kostol v Mosonszentjánosi, kde je na hracom stole nad klaviatúrou druhého manuálu firemná tabuľka s textom vykladaným do dreva z mosadzných písmen: FAZEKAS JÁNOS // POSONIBAN. V organe z roku 1853 pre rím.-kat. kostol v Moravskom Svätom Jáne je meno organára Johan Fazekas vyryté na najväčšiu píšťalu registra Oktáva 4'. Nástroje postavené v „peštianskej ére“ sú už častejšie označené na firemných štítkoch umiestnených na hracích stoloch. Napríklad na hracom stole nad manuálovou klaviatúrou organa v ev. a. v. kostole v Szigetvár-Turbék je na čiernej ploche nápis z mosadzných litier: Fazekas János // ORGONA MŰVÉSZ // 18 PESTEN 65. Na hracom stole organa v ev. a. v. kostole v Poltári je na rovnakom mieste tmavá tabuľka s textom: FAZEKAS JÁNOS // 18 PESTEN 71.

Abecedný zoznam lokalít, v ktorých Johann Fazekas podľa súčasných poznatkov, postavil organ:

Álmosd (MR) ref. kostol, organ z roku 1868, jednoduálový, osemregistrový organ s pedálom
 Bratislava-Devín; rím.-kat. 1837, jednoduálový organ zhotorený v roku 1841.
 Bratislava-Rača, rím.-kat. farský, 1841 dvojmanuálový, sedemnášť registrový organ.
 Dolné Orešany; rím.-kat., 1851, jednoduálový organ s pedálom.
 Feked (MR) rím.-kat., 1869, jednoduálový, deväť registrový organ s pedálom.
 Gyenes (MR) rím.-kat. 1865, jednoduálový, päťregistrový bezpedálový nástroj.
 Horný Bar; okr. Dunajská Streda, rím.-kat., jednoduálový organ s pedálom.
 Jurová; okr. Dunajská Streda, rím.-kat. 1840, jednoduálový organ s pedálom.
 Kajal; okr. Galanta, rím.-kat., pôvodne bezpedálový jednoduálový nástroj.
 Kiskunmajsa (MR) rím.-kat. 1862, dvojmanuálový, dvadsaťštyri registrový organ s pedálom (nezachoval sa).
 Kočín-Lančár; okr. Piešťany, rím.-kat. farský sv. Michala Archanjela, jednoduálový, 9-registrový (7 + 2) s pedálom
 Kostolné Kračany; okr. Dunajská Streda, rím.-kat. jednoduálový organ s pedálom.
 Lesenceistvánd (MR) rím.-kat. 1864, jednoduálový, deväť registrový organ s pedálom.
 Magyarkimle (MR) rím.-kat. 1851, jednoduálový, osemregistrový organ s pedálom.
 Matúškovo; okr. Galanta, rím.-kat. jednoduálový, pôvodne osem registrový organ s pedálom.
 Michal na Ostrove; okr. Dunajská Streda, rím.-kat. z jednoduálového organa sa zachovala len Fazekasova skriňa.
 Mindszent (MR) rím.-kat. 1859. Podrobnosti zatiaľ chýbajú. Nástroj neskôr prestaval Soukeník János.
 Modra; ev. a. v. Slovenský kostol 1835, jednoduálový, dvanásť registrový organ s pedálom (nezachoval sa).

Moravský Svätý Ján; okr. Senica, rím.-kat. farský 1853, jednoduálový, pôvodne dvanásť registrový organ s pedálom.
 Mosonszentjános (MR) rím.-kat. 1844, dvojmanuálový, osemnášť registrový organ.

Nyirkarász (MR) rím.-kat. 1860, jednoduálový, štvorregistrový bezpedálový nástroj.

Orosháza (MR) ev. a. v. 1857, dostaval k pôvodne jednoduálovému pedálovému organu B. Komornyika druhý manuál so siedmimi registrami.

Poltár; ev. a. v. 1871, jednoduálový, deväť registrový organ s pedálom.

Szentantalfa (MR) ev. a. v. 1869, jednoduálový, osemregistrový organ s pedálom.

Szigetvár-Turbék (MR) rím.-kat. 1865, jednoduálový, osemregistrový organ s pedálom.

Taktabáj (MR) reformovaný 1869, jednoduálový, štvorregistrový bezpedálový nástroj²³

V súvislosti s presťahovaním dielne do Pesti, podal Fazekas na cech peštianskych výrobcov hudobných nástrojov aj zoznam svojich organov. Dr. Otmár Gergelyi z nich uvádza²⁴:

Rein (kláštor) (cisterciátsky kláštor v Rakúsku)

Markt Stampfen = Stupava

Nikolsdorf (?) (obec v Tirolsku)

Theeben = Bratislava-Devín

Pressburg = Bratislava (?) chýba údaj pre aký kostol

1840 Dercsika = Jurová

Felbár = Horný Bar

1844 Ratzersdorf = Bratislava-Rača

Zankendorf = Plavecký Štvrtok

Szent Péter (?) organ sa nezachoval, môže ísť o Svätý Peter (okr. Komárno), alebo o Borský Peter (okr. Senica), prípadne o Plavecký Peter (okr. Senica).

Už na prvý pohľad informácie nie sú veľmi presné, veď napr. organ pre rím.-kat. kostol v Bratislave-Rači bol vyhotovený už o tri roky skôr. Prekvapujúce sú aj informácie o nástrojoch v pomerne vzdialených lokalitách v Rakúsku. Najprekvapujúcejšia je však správa o organe v Stupave, a to najmä preto, že podľa kanonickej vizitácie z roku 1851 vznikol tento 18. registrový organ už v roku 1827. Podľa údajov vizitácie z roku 1851 už potreboval podstatnú opravu²⁵. Prišlo k nej v roku 1858, keď nástroj prestaval Martin Šaško senior. Ak je datovanie vo vizitácii správne, nástroj ťažko mohol postaviť J. Fazekas, lebo v tej dobe ešte nebol bratislavským organárom. Na druhej strane je veľmi prekvapujúce, že by organ už 13 rokov po postavení potreboval podstatnú opravu. Navyše ani vzhľad perspektu nevelmi nasvedčuje, že by malo ísť o Fazekasov nástroj.

Lokality, v ktorých Johann Fazekas opravoval organy (podľa súčasných poznatkov):

Bratislava-Devín; rím.-kat. 1834-1835 oprava organa.

Svätý Jur; okr. Pezinok, piaristický kostol, 1850, oprava organa.
 Šamorín; ev. a. v. kostol, oprava a údržba organa v roku 1834, 1836, 1840, 1842, 1848.

Známe sú aj návrhy nástrojov:

Dunajská Lužná - Jánošíková; okr. Senec, rím.-kat. kostol, návrh na stavbu organa (nerealizovaný).

Kecskemét (MR) – dispozícia a náčrt perspektu (zatiaľ neviem pre aký kostol, a či návrh bol realizovaný).

²³ Za informácie o Fazekasových maďarských organoch vďačím kolegovi Ferencovi Szolymósimu.

²⁴ *Ergänzungen und Berichtigungen (zum Artikel Orgeln und Gehäuse in der Westslowakei)*. In: Acta organologica 21, 1990, s. 141, 142.

²⁵ *Supra principalem portam chorus cum organo 18 mutationum, ...*, nunc vero essentiali restauratione indiget. GERGELYI – WURM: *Historické organy na Slovensku*. Bratislava : Opus 1982, s. 345.

Cezročné obdobie (I. cyklus) VIII. týždeň Pondelok

R.: Ra - duj - te sa sprá - vod - li - ví, a ple - sá - je - te v Pá - no - vi.

Ž 32

1. Blažený, komu sa odpustila nepravosť a je oslo - bod - ný od hriechu.

man.

1. Blažený, komu sa odpustila nepravosť

* a je oslobodený od hriechu.

2 Blažený človek, ktorému Pán vinu neprípocíta

* a v ktorého my - sli niet podvodu. — R.

3. Vyznal som sa ti zo svojho hriechu

* a nezatiaľ som stoj prístupok.

4. Povedal som si:

„Vyznám Pánovi svoju nepravosť.“ * A ty si mi odpustil zlobu môjho hriechu. — R.

5. Preto každý nábožný

bude sa modliť k tebe v čase tiesne. * A záplavy veľkých

vôd sa k nemu nepriblížia. — R.

text: Liturgické čítania na každý deň, SSV 2010, s. 620n
nápev refrénu: M. Bartoš
nápev žalmu: J. Gelineau

Cezročné obdobie
(I. cyklus)
VIII. týždeň
Utorok

R.: O - be - tuj Bo - hu o - be - tu chvá - ly.

1. "Zhromaždite mi me - jich svä - tých, * čo zmluvu so mnou speča - ti - li obetou".

Ž 50

1. „Zhromaždite mi mojich svätých, * čo zmluvu so mnou spečatili obetou.“
 2. A nebesia zvestujú jeho spravodlivost, * ved' sudcom je sám Boh. — R.
 3. Počuj, Ľud môj, chcem hovoriť;
 teba, Izrael, idem usvedčiť * ja, Boh, čo tvojím Bohom som.
 4. Neobviňujem ťa pre tvoje obety, * ved' tvoje žertvy stále sú predo mnou. — R.
 5. Obetuj Bohu obetu chvály * a Najvyššiemu svoje sľuby splň.
 6. Kto prináša obetu chvály, ten ma ctí; * a kto kráča bez úhony,
 tomu ukážem Božíu spásu.“ — R.

text: Liturgické čítania na každý deň, SSV 2010, s. 623n
 nápev: S. Surin

Ateluja VII, č. 4;

LS II s. 243;

alebo

Ateluja XII, č. 5;

LS II s. 250;

alebo

Ateluja XVII, č. 6;

LS II s. 255;

Cezročňé obdobie
(I. cyklus)
VIII. týždeň
Streda

R.: U - káž nám, Pa - ne, svet - lo svoj - ho mi - lo - sr - den - stva.

Ž 79

1. Zabudni na **hrie**-chy na-ších **ot**cov; † prid' nám čím skôr
 v ústrety so svojím **mi**-lo-srdenstvom, * lebo **sme** veľ-mi úbohí. — R.

2. Pre slávu svojho mena nám pomôž, **Bo**že, naša **sp**ása, †
 a vyslobod' nás; * a pre svoje meno **od**pusť nám **hrie**chy. — R.

3. Nech dôjde **k** tebe nárek **zaj**atých; †
 silou **svoj**ho ramena * zachovaj **syn**ov **sm**rti **na**žive. — R.

4. Ale my, tvoj ľud a ovce **tvoj**ej pastviny,
 a z pokolenia na **po**kolenie * chceme ťa **zve**lebovať **na**veky
 * hlásať **tvoj**u **sl**ávu. — R.

text: Liturgické čítania na každý deň, SSV 2010, s. 626
 nápev: M. Bartoš

Cezročné obdobie (I. cyklus) VIII. týždeň Štartok

R.: Pá - no - vým slo - vom pov - sta - li ne - be - sia.

1. Oslavujte Pá - na ci - tarou, * hrajte mu na desaťstrunovej lut - ne.

Ž 33

1. Oslavujte Pána citarou, * hrajte mu na desaťstrunovej lutne.
2. Spievajte mu novú pieseň, * nadšene mu hrajte a volajte na slávu. — **R.**
3. Lebo Pánovo slovo je pravdivé * a verné všetko jeho konanie.
4. Miluje spravodlivosť a právo; * milosti Pánovej plná je zem. — **R.**
5. Pánovým slovom pozstali nebesia * a dychom jeho úst všetky ich voje.
6. Ako do vreca hromadí morské vody, * ako do nádrží zlieva oceány. — **R.**
7. Celá zem nech má bázeň pred Pánom, * pred jeho tvárou nech sa chvejú všetci obyvatelia sveta.
8. Lebo on riekol a stalo sa, * on rozkázal a všetko bolo stvorené. — **R.**

text: Liturgické čítania na každý deň, SSV 2010, s. 539
nápev rýfňu: M. Bartoš
nápev zámu: J. Varga

Aleluja VI, č. 9;
LS II s. 241;

Cezročňé obdobie (I. cyklus) VIII. týždeň Sobota

Ž 19

text: Liturgické čítania na každý deň, SSV 2010, s. 554
nápev: R. Adamko

18

Aleluja (Kol 3, 16a, 17c)
„Kristovo slovo
nech vo vás bohato
prebýva;
skrze Krista vzdá-
vajte vdaky Bohu
Otcovi“.

R.: Roz-ho-dnu-tia Pá-no-ve sú správ-ne, po-te-šu-jú srd-ce.

1. Zákon Pánov je do-ko-na-lý * o-
soie - žu-je dušu.

3. Rozhodnutia Pánože sú správne, * potešujú srdce. (4.)

5. Bázeň pred Pánom je úprimná, * trvá naveky. (6.)

7. Vzácnejšie sú než zlato, * než velký drahokam, (8.)

2. Svedectvo Pánovo je hod-no-ver-né, * dáva múdrost maličkým. — R.

4. Prikázania Pánože sú jasné, * osvecujú oči. — R.

6. Výroky Pánože sú pravdivé * a všetky spravodlivé. — R.

8. sladšie sú než med, * než medové kvapky z plástu. — R.

Cezročné obdobie
(I. cyklus)
IX. týždeň
Pondelok

text: Liturgické čítania na každý deň, SSV 2010, s. 560
 nápev: R. Adamko

Ž 112

R.: Bla - že - ný muž, kto - rý sa bo - jí Pá - na.

1. Blažený muž, ktorý sa bo - jí Pá - na * a má veľkú záľubu v je - ho prí - ka - zoch.

3. V jeho dome bude úspech a bohatstvo, * jeho spravodlivosť ostane naveky. (4.)
 5. V obľube je človek, čo sa zľutúva a rád pomáha, * čo svoj majetok čestne spravuje; (6.)

2. Jeho potomstvo bude moc - né na zemi * pokolenie spravodlivých bude po - žeh - nané. - R.

4. Spravodlivým žiari svetlo v temnotách, * milosrdný, milostivý a spravod - livý.
 6. nikdy nezako - líše. * Vo večnej pamäti bude spravod - livý,

Aleluja (Zjv 1,5)
 „Ježišu Kriste, ty si
 verný svedok, proro -
 dený z mŕtvych;
 ty nás miluješ a svo -
 jou krvou si nás oslo -
 bodil od hriechov.“

Cezročňé obdobie
(I. cyklus)
IX. týždeň
Utorok

Ž 102

R.: Srd-ce spra-vod-li - vé - ho je pev - né, dô - ve - ru - je v Pá - na.

1. Blažený muž, ktorý sa bo - jí **Pá** - na * a má veľkú záľubu **v** je - ho **prí** - ka - zoch.

3. Nebude sa báť **z**lej zvesti. * Jeho srdce je pevné, dôveruje **v** Pána,
 5. Rozdeľuje a dáva **ch**udobným; * jeho dobročinnosť **po**tvá **na**veky

2. Jeho potomstvo bude moc - né **na** zemi * pokolenie spravodlivých bude po - žeh - nané. — R.

4. bezpečné je jeho srdce, neho - jí sa, * kým nepokorí svojich nepriá - tel'ov. — R.
 6. a jeho moc **a** sláva * budú stále **r**ásť. — R.

ERRATA

Redakcia sa ospravedlňuje za to, že v AT 4/2010 na strane 24 sa objavili nesprávne noty. Chýbajúcu štvrtú stranu organového partu koledy „Počujte radosť utešenú“ uvádzame v tomto čísle:

42 HW + 4'

cresc. *f*

45

48

ff

51

NÁŠ PÁN PREBÝVA V NÁS

Spev na prijímanie

Predohra

Text: Refrén - porov. Kol 1,18; Zjv 1,8; Zjv 21,6.

Verše - Hymnus od anonymného autora

Hudba: Vlastimil Dufka SJ

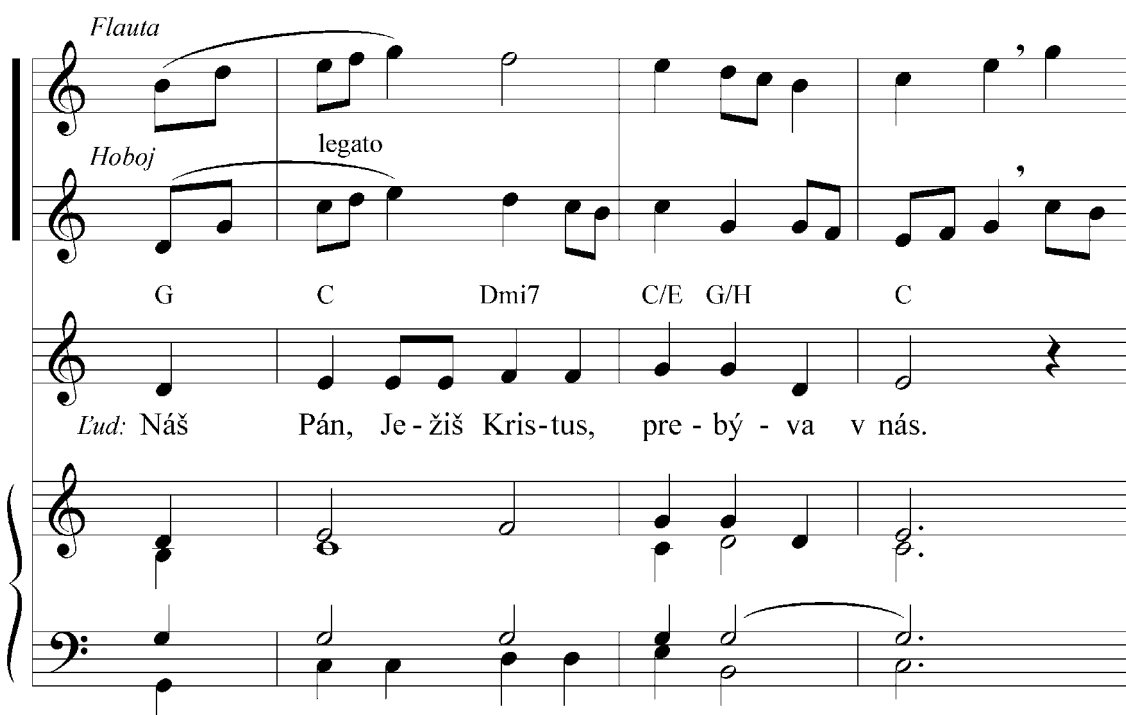
Refrén:

Flauta

Hoboj *legato*

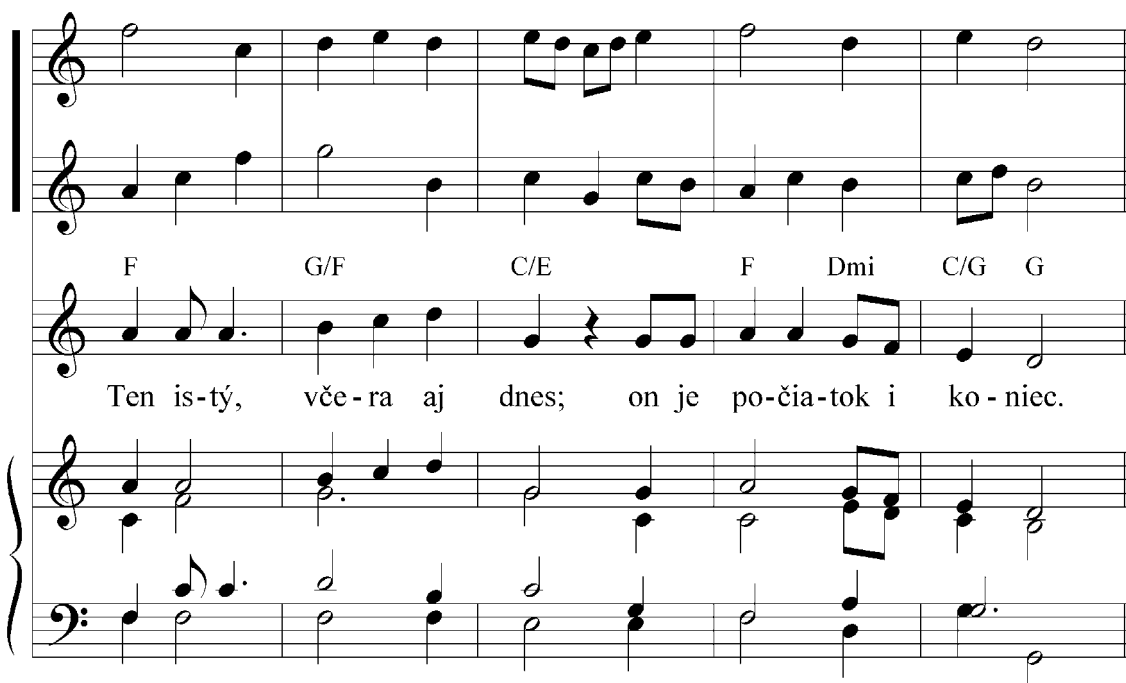
G C Dmi7 C/E G/H C

Lud: Náš Pán, Je-žiš Kris-tus, pre - bý - va v nás.

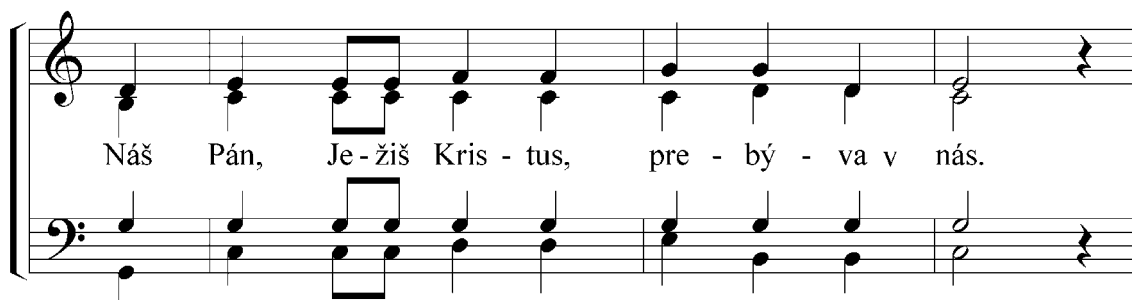
F G/F C/E F Dmi C/G G

Ten is-tý, vče-ra aj dnes; on je po-čia-tok i ko-niec.

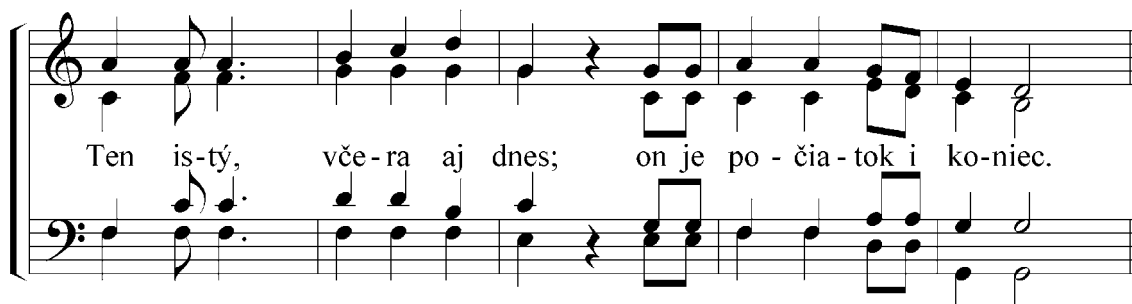

Refrén (zborová úprava):

Náš Pán, Je-žiš Kris - tus, pre - bý - va v nás.

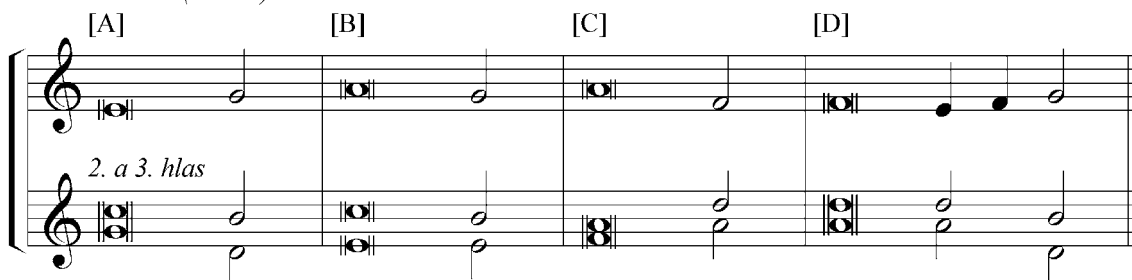

Ten is - tý, vče - ra aj dnes; on je po - čia - tok i ko - niec.

Verše:

Zbor (ženský alebo mužský):

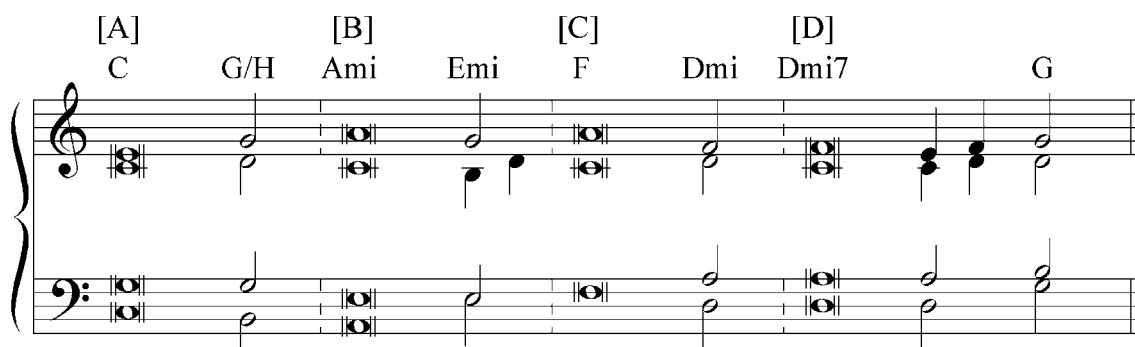
Melódia (1. hlas)

[A] [B] [C] [D]

2. a 3. hlas

Organ (miešaný zbor):

[A] [B] [C] [D]

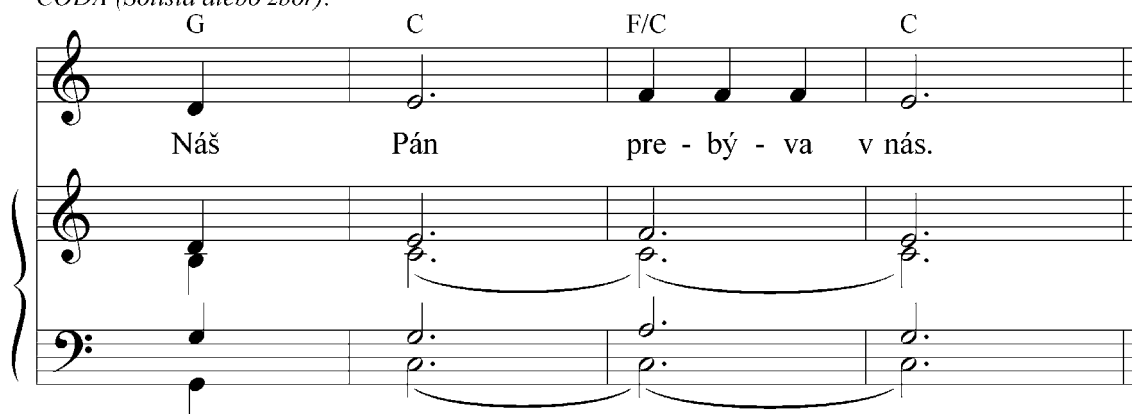
C G/H Ami Emi F Dmi Dmi7 G

1. [A] Oslavujeme Ťa a ctíme, Najvyšší,
[B] ty si sa znižil, aby si nás zdvihol,
[C] ty si sa ponižil, aby si nás poctil,
[D] ty si sa stal chudobným, aby si nás urobil bohatými. R.:

2. [A] Ty si sa narodil a povolal nás k životu,
[B] ty si sa dal pokrstiť, aby si nás očistil,
[C] ty si sa postil, aby si nás nasýtil,
[D] ty si za nás trpel a tým si nam dal silu. R.:

3. [A] Ty si bol zajatý a nás si oslobodil,
 [B] ty si bol odsúdený ako zločinec a nám si dal milosť,
 [C] teba bili po tvári a nám si vrátil dôstojnosť,
 [D] teba okradli o rúcho a predsa si nás zaodel. *R.:*
4. [A] Ty si bol zviazaný, no naše putá si rozviazal,
 [B] ty si okúsil ocot a nám si dal piť víno,
 [C] ty si bol trním korunovaný a nás si urobil dedičmi kráľovstva,
 [D] ty si bol pribitý na kríž a tým si nás vykúpil. *R.:*
5. [A] Ty si zomrel a nám si daroval tak život,
 [B] ty si bol pochovaný a nás si prebudil,
 [C] ty si na tretí deň vstal z mŕtvych a nám si daroval radosť,
 [D] ty si sa zaodel do nádhery a nás si naplnil jasotom. *R.:*
6. [A] Oslavujeme ťa a ctíme, Najvyšší,
 [B] ty si vstúpil na nebesia a povolal si nás k sebe,
 [C] ty si ostal v sláve Otcovej a nás si povýšil,
 [D] ty si zoslal Ducha Svätého, aby si nás naplnil. *R.:*

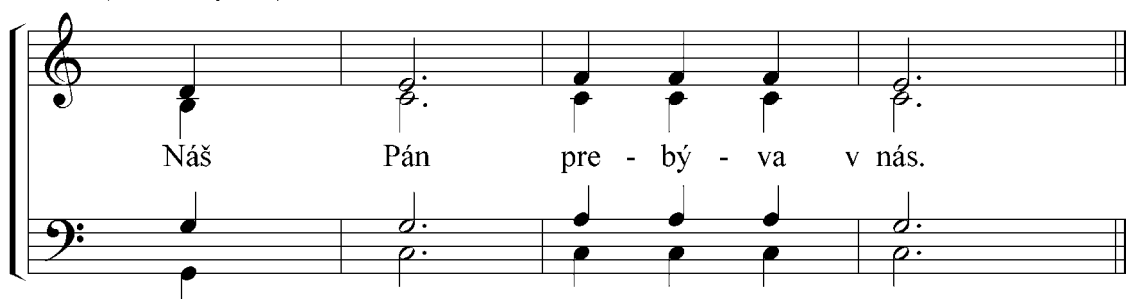
CODA (Sólita alebo zbor):

G C F/C C

Náš Pán pre - bý - va v nás.

CODA (zborová úprava):

Náš Pán pre - bý - va v nás.

AD MAIOREM DEI GLORIAM

Na väčšiu Božiu slávu

Hudba: Vlastimil Dufka SJ

Maestoso

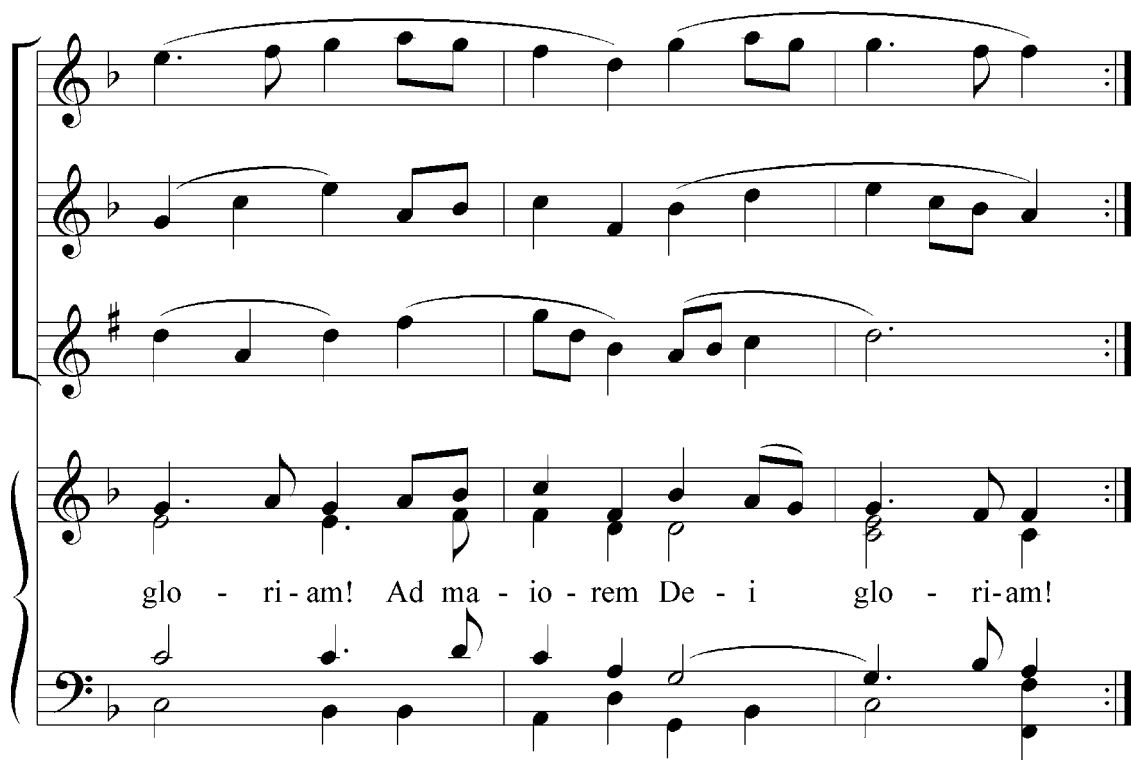
Flauta

Hoboj

Klarinet (in B)

Ad ma - io - rem De - i glo - ri - am! Ad ma -

io - rem De - i glo - ri - am, De - i glo - ri - am, De - i

glo - ri - am! Ad ma - io - rem De - i glo - ri - am!

Zborová úprava:

Ad ma - io - rem De - i glo - ri - am! Ad ma - io - rem De - i glo - ri - am, De - i
glo - ri - am, De - i glo - ri - am! Ad ma - io - rem De - i glo - ri - am!

Direktórium pre kantorov

Veľkonočné trojdnie a Veľkonočné obdobie

Direktórium pre kantorov je novou pomôckou, ktorú časopis Adoramus Te ponúka tým, ktorí zodpovedajú za výber spevov do liturgie. Podnetom bola skutočnosť, že výber omšových spevov má u nás aj po 40 rokoch od liturgickej reformy stále závažné nedostatky a tabuľka piesní publikovaná každoročne vo všeobecnom Direktóriu je nevyhovujúca a prekonaná.

V tejto časti ponúkame odporúčania repertoáru pre obrady Veľkonočného trojdnia a omše Veľkonočného obdobia – najmä **procesiové spevy**, t. j. úvodný spev, spev na prinášanie obetných darov a spev na prijímanie. Prehľad obsahuje spevy v slovenskom a latinskom jazyku. Je usporiadaný chronologicky podľa liturgických slávení a jednotlivých úkonov. Názvy spevov sú zoradené abecedne a podľa spôsobu predvedenia: najprv spevy s možnou účasťou ľudu, za nimi zborový repertoár (vrátane gregoriánskeho chorálu). Aj keď môže byť rovnaký spev odporúčaný pre viaceré časti jednej bohoslužby, použije sa pravdaže len raz.

Z hľadiska textov sa *Direktórium pre kantorov* sústreďí na 1) hlavnú tému konkrétneho slávenia (nachádza sa v evanjeliu), ktorá je vhodná pre všetky tri procesiové spevy, teda rovnako na úvod, obetovanie alebo prijímanie, 2) antifóny predpísané v liturgických príručkách na jednotlivé procesiové spevy. Pri každom slávení uvádzame evanjelióvú tému ako „hlavnú tému omše“ a preklad antifón ako „predpísanú tému spevu“. V poznámke môže byť uvedený súvis konkrétneho spevu s evanjeliom (L) alebo zdroj, kde je daný spev predpísaný (RM, GR a pod.).

Z hľadiska hudobných druhov obsah *Direktória pre kantorov* tvoria najmä 1) klasické antifóny v latinčine zo spevníkov gregoriánskeho chorálu, 2) antifóny a kvázi-antifóny v slovenčine z publikovaných spevníkov i nové (dostupné na www.spevník.sk alebo na požiadanie), 3) strofické piesne a hymny – takisto staršie i nové, 4) zborové spevy v latinčine, aby sa využilo čo najviac z bohatstva starej posvätej hudby v úzkom súvisi s liturgickým dňom.

Antifóny možno použiť aj samostatne, t. j. bez žalmových veršov. Ak sa použijú aj verše, mali by byť zo zdroja, ktorý uvádzame pri každom procesiovom speve ako odporúčaný (pochádza z GR a GS).

Výber je určený pre aktuálny **liturgický rok A, 2010/2011**, v ďalších rokoch B a C sa spevy môžu odlišovať z dôvodu odlišných liturgických čítaní. Počítame tiež s úpravami, dopĺňaním a rozširovaním tohto prehľadu. Prípadné návrhy ďalšieho repertoára môžete poslať spevník@spevník.sk. Budú prekonzultované a publikované pri aktualizácii *Direktória pre kantorov*.

Vysvetlivky: kurzíva = skladba je vybraná iba na základe tzv. všeobecnej adaptácie, nekorešponduje s predpísaným textom; IN = introit, úvodný spev, OF = offertorium, spev na prinášanie obetných darov, CO = communio, spev na prijímanie, OCM = Ordo cantus missae, GR = Graduale Romanum, GS = Graduale simplex, RM = Rímsky misál, L = lekciónár, OO = Osobitné obrady na Veľký piatok, Bielu sobotu a na Nedeľu Pánovho zmŕtvychvstania (Osveta, 1991), LS = Liturgický spevník, JKS = Jednotný katolícky spevník, ZVNS = Zhudobnené večery na nedele a sviatky (Spišská Kapitula, 1997), SMT = Spevy a modlitby z Taizé (Lux, 2001), ADP = Antifóny a duchovné piesne (SSV, 2011), ann. = anonym

VEĽKONOČNÉ TROJDNIE

Zelený štvrtok alebo Veľký štvrtok – večerná omša na pamiatku Pánovej večere

Hlavná téma omše: Miloval ich do krajnosti (Jn 13, 34)

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Hľadáme slávu v kríži nášho Pána Ježiša Krista. On je naša spása, náš život, naše vzkriesenie; on nás vyslobodil a spasil. (Gal 6, 14) Odporúčané verše: Žalm 67.

Hľadáme slávu v kríži (Katarína vl.), LS III, s. 18, podľa RM, OCM, GR a GS

Ku krížu svätému (Janovscik – Horváth), JKS, č. 146, podľa RM, OCM, GR a GS

Prápor Kráľa slávne veje (Schneider-Trnavský), JKS, č. 186, podľa RM, OCM, GR a GS

Vexilla Regis (Šurin), ADP, č. 57, podľa OCM, GR a GS

Zástavy Kráľa (Šurin), ADP, č. 46, podľa RM, OCM, GR a GS

K večeri sa zblížujte (Schneider-Trnavský), JKS, č. 185, téma večera a Kristova obeta

Nos autem gloriari (gregorián, Anerio), podľa OCM, GR a GS

O crux ave (Morales, Nystedt, Palestrina), podľa OCM, GR a GS

O sacrum convivium (gregorián, Aichinger, Bernabei, Biery, Brooks-Davies, Byrd, Cima, Croce, Cuello, Englert, A. Gabrieli, Giorgi, Guerrero, Hayes, Kelecom, Liszt, Marenzio, Massaino, Palestrina, Pergolesi, Perosi, Remondi, Séverac, Tallis, Valls, Viadana, Victoria, Weed), téma večera a Kristova obeta

Umývanie nôh

Domine, tu mihi lavas pedes (gregorián, Cardoso, Garcia), podľa OCM a GR

Dominus Iesus (gregorián), podľa OCM a GR

In hoc cognoscent omnes (gregorián), podľa OCM a GR

Ježiš povedal – Podľa toho poznajú (Tomáš op.), LS III, s. 20, podľa RM, OCM a GR

Keď som vám (Tomáš op.), LS III, s. 20, podľa RM, OCM a GR

Mandatum novum (gregorián, Berthier), podľa OCM a GR

Maneant in vobis (gregorián), podľa OCM a GR

Nech vzťahujú sa (Martin ad.), LS III, s. 21, podľa RM, OCM a GR

Nech vzťahujú sa (Záhumenský), LS III, s. 21, podľa RM, OCM a GR

Pán Ježiš hovorí – Nové prikázanie (Tomáš op.), LS III, s. 21, podľa RM,

OCM a GR
 Pán Ježiš vstal od večere (Tomáš op.), LS III, s. 20, podľa RM, OCM a GR
 Posquam surrexit Dominus (gregorián), podľa OCM a GR
 Pristúpil k Šimonovi – Pane, ty mi chceš (Tomáš op.), LS III, s. 20, podľa RM, OCM a GR
 Si ego Dominus et Magister (gregorián), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Kde je láska opravdivá, tam Boh prebýva.

Kde je láska (ann.), LS III, s. 23, podľa RM, OCM, GR a GS
 Kde je láska (Martin ad.), LS III, s. 22, podľa RM, OCM, GR a GS
 Ubi caritas (gregorián), podľa OCM, GR a GS
 Ubi caritas (Berthier), SMT, č. 69, podľa OCM, GR a GS
 Ubi caritas (Gelineau), SMT, č. 70, podľa OCM, GR a GS

Ubi caritas (Biery, Duruflé, Geilo, Raminish, Stephens, Wappell), podľa OCM, GR a GS

In hoc cognoscent omnes (gregorián), téma nové prikázanie lásky
Mandatum novum (gregorián, Berthier), téma nové prikázanie lásky
Maneant in vobis (gregorián), téma nové prikázanie lásky

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás; tento kalich je nová zmluva, uzavretá mojou krvou. Kedykoľvek budete prijímať, robte to na moju pamiatku. (1Kor 11, 24. 25) Odporúčané verše: Žalm 23 alebo 116.

Buď vždy pozdravené (Žaškovský), JKS, č. 264, podľa RM, OCM a GR
 K večeri sa zblížujte (Schneider-Trnavský), JKS, č. 185, podľa RM, OCM a GR

Kristus, príklad pokory (ann.), JKS, č. 143, podľa L
 Pán Ježiš hovorí – Toto je moje telo (Adamko), podľa RM, OCM a GR
 Pán Ježiš hovorí – Toto je moje telo (Šurin), ADP, č. 25, podľa RM, OCM a GR

Pán Ježiš hovorí – Toto je moje telo (Tomáš op.), LS III, s. 24, podľa RM, OCM a GR
 Slovu nekonečnému (Schneider-Trnavský), JKS, č. 285, podľa RM, OCM a GR

Calicem salutaris accipiam (gregorián), podľa GS
 Hoc corpus (gregorián, Robledo), podľa OCM a GR
 O sacrum convivium (gregorián, Aichinger, Bernabei, Biery, Byrd, Croce, Cuello, A. Gabrieli, Giorgi, Guerrero, Hayes, Kelecom, Marenzio, Massaino, Palestrina, Pergolesi, Perosi, Remondi, Tallis, Valls, Viadana, Victoria, Weed), téma večera a Kristova obeta

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Hľa, v žiali srdca – Tam v nebi (Schneider-Trnavský), JKS, č. 138/4
 Chvála tebe, ó Bože – Za dar tejto Sviatosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 268/3

Prenesenie Oltárnej sviatosti

Sviatosť tela tajomného (Schneider-Trnavský), LS III, s. 24, podľa RM, OCM, GR a GS
 Ďalšie nápevy z JKS, č. 536 na ten istý text.

Pange lingua (gregorián, Bruckner, Byrd, Casini, Giffen, Perosi, Pitoni, Ropek, Victoria), podľa OCM, GR a GS

Ďalšie spevy

Zostaňte a bdejte (Berthier), SMT, č. 8, téma súženie Mesiáša

Amicus meus (Quick, Victoria), téma Judášova zrada
 Benedictus Dominus (Victoria), Zachariášov chválospev
 Ecce vidimus eum (Martins, Quick), téma súženie Mesiáša
 Eram quasi agnus (Quick, Victoria), téma súženie Mesiáša
 Christus factus est (gregorián, Anerio, Asola, Bruckner, Cannicciari, Eberlin, Franco, Fresi, Gallus/Handl, Garcia, Villanueva), téma Kristus poslušný až na smrť

In monte Oliveti (Bruckner, Croce, Garcia, Ingegneri, Lasso, Martini, Naujalis, Pacchioni, Quick, Schubert, Zielenski), téma súženie Mesiáša

Iudas mercator pessimus (Garcia, Quick, Victoria), téma Judášova zrada

Seniores populi (Quick, Victoria), téma súženie Mesiáša
 Tamquam ad latronem (Victoria), téma zatknutie Ježiša
 Tristis est anima mea (Cristo, Croce, Gesualdo, M. Haydn, Ingegneri, Kuhnau, Lasso, Martini, Padilla, Quick, Tubal), téma súženie Mesiáša
 Una hora (Ingegneri, Quick, Victoria), téma súženie Mesiáša
 Unus ex discipulis (Quick, Victoria), téma Judášova zrada

Veľký piatok – slávenie utrpenia a smrti Pána

Poklona svätému krížu

Adoramus te Christe (Berthier), SMT, č. 1, téma Kristov kríž, vykúpenie
 Ach, počte, kresťania (ann.), JKS, č. 131, téma Kristov kríž, prosba o odpustenie
 Crucem tuam (Berthier), SMT, č. 17, podľa OCM, GR a GS
 Ku krížu svätému (Janovcsik – Horváth), JKS, č. 146, téma Kristov kríž, vykúpenie
 Ó Iude môj, národe môj (Žaškovský), JKS, č. 188, podľa RM, OCM a GR
 Pane, vzdávame úctu (Katarína vl.), LS III, s. 26, podľa RM, OCM, GR a GS

Adoramus te Christe (Agostini, Asola, Brahms, Brodersen, Byrd, Fresi, Gallus/Handl, Gasparini, Lasso, Martini, Monteverdi, Near, Palestrina, Clemens non Papa, Perti, Pitoni, Rosselli, Ruffo, Stuurman, Trombetti, Verhallen, Viadana, Zielenski), téma Kristov kríž, vykúpenie

Crucem tuam (gregorián, Esguerra), podľa OCM, GR a GS
 Crux fidelis (gregorián, Anerio, Clemens non Papa, Ducasse, Garcia, João IV de Portugal, Kühnel, Willaert), podľa OCM a GR
 Mi popule (ann.), podľa OCM a GR
 Popule meus (gregorián, Naujalis, Victoria), podľa OCM a GR
 Salvator mundi (Blow, Palestrina, Tallis), téma Kristov kríž, vykúpenie
 Prvý Pánov žalospev – Ó Iud môj (gregorián), LS III, s. 27, podľa RM, OCM a GR
 Druhý Pánov žalospev – Pre teba som (gregorián), LS III, s. 28, podľa RM, OCM, GR a GS

Spev na prijímanie

Anima Christi (Berthier)
Často drahé rany sväté (Bajan), JKS, č. 135/1-2
Duša Kristova (Schneider-Trnavský), JKS, č. 303
Ježišu, buď uctený (Schneider-Trnavský), JKS, č. 140
Pred trón tvoj, ó Kriste – Vitaj (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 167/6
Umučený Kristus Pán (ann.), JKS, č. 189

Anima Christi (Frisina, Powell, Near, Warren, Zwysig)
O bone Jesu (Anerio, Brahms, Latre, Near, Palestrina)
O bone Jesu (Compere, Fajardo Ch., Lasso, Monteverdi)
O sacrum convivium (gregorián, Aichinger, Bernabei, Biery, Byrd, Croce, Cuello, A. Gabrieli, Giorgi, Guerrero, Hayes, Kelecom, Marenzio, Massaino, Palestrina, Pergolesi, Perosi, Remondi, Tallis, Valls, Viadana, Victoria, Weed)

Sprievod k Božiemu hrobu

Vitaj, milý Jezu Kriste (Hollý), JKS, č. 295, podľa OO a LS III

Ave verum corpus (gregorián, Byrd, Castro, Elgar, Gontijo, Gounod, Lasso, Liszt, Lourenço, Maia, Mozart, Peeters, Poulenc, J. des Prez, Robison, Saint-Saëns, Viadana), podľa OO a LS III
 Zdrav buď, pravé telo (Kopec), podľa OO a LS III

Ďalšie spevy

Ach, kríž svätý (Hollý), JKS, č. 129, téma ukrižovanie, Kristova obeta na kríži
 Dokonané je (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 187, téma ukrižovanie
 In manus tuas (Taizé ann.), MST, č. 31, téma ukrižovanie, posledné slová Krista
 Môj milý Ježišu (Knapp), JKS, č. 152/1-2, téma Kristus poslušný až na smrť

Prápor Kráľa slávne veje (Schneider-Trnavský), JKS, č. 186, téma ukrižovanie
 Pred trón tvoj, ó Kriste (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 167/1, téma Kristus poslušný až na smrť
 Presväťe znamenie (Schneider-Trnavský), JKS, č. 166, téma Kristova obeta na kríži
 Stabat Mater (gregorián), téma ukrižovanie
 Stabat Mater (Šurin), ADP, č. 54, téma ukrižovanie
 Stála Matka (Egry), JKS, č. 172, téma ukrižovanie
 Stála Matka (Šurin), ADP, č. 38, téma ukrižovanie
 Vexilla Regis (Šurin), ADP, č. 57, téma ukrižovanie
 Zástavy Kráľa (Šurin), ADP, č. 46, téma ukrižovanie
 Animam meam dilectam (Victoria), téma Kristus vydaný do rúk hriešnikov
 Caligaverunt oculi mei (Aretino, M. Haydn, Naujalis, Victoria), téma súženie Mesiáša
 Christus factus est (gregorián, Anerio, Asola, Bruckner, Cannicciari, Eberlin, Franco, Fresi, Gallus/Handl, Garcia, Villanueva), téma Kristus poslušný až na smrť
 Iesum tradidit impius (Victoria), téma Peter z diaľky nasleduje Ježiša do Kajfášovho dvora
 In manus tuas (gregorián, Byrd, Fresi, Pujol, Sheppard, Tallis), téma ukrižovanie, posledné slová Krista
 Jesu Salvator mundi (Menegali), téma Kristova obeta na kríži
 Jesu Salvator noster (Cordans), téma Kristova obeta na kríži
 O crux ave (Morales, Nystedt, Palestrina), téma ukrižovanie
 O crux benedicta (Rore), téma Kristov kríž
 Stabat Mater (Brito, Browne, Fresi, Gorczycki, Iribarren, Lange, Lasso, Moreira, Nanino, Padilla, Palestrina, Tartini), téma ukrižovanie
 Tenebrae factae sunt (Ammon, M. Haydn, Ingegneri, Stephens, Victoria), téma ukrižovanie
 Tradiderunt me (Victoria), téma súženie Mesiáša
 Vere languores (Lotti, Perone, Victoria), téma ukrižovanie
 Vexilla Regis (gregorián, Bruckner, Iribarren, Naujalis, Victoria, Vierendeels), téma ukrižovanie
 Vineam meam electam (ann., Poulenc), téma ukrižovanie

Biela sobota

Liturgia hodín, poklona pri Božom hrobe

Lamentationes Jeremiae, najmä časti: Misericordiae Domini, Quomodo obscuratum, Incipit oratio Jeremiae
 Zborové rezponzóriá: Recessit pastor noster, O vos omnes, Ecce quomodo moritur, Astiterunt reges, Aestimatus sunt, Sepulto Domino
 Christus factus est
 Vexilla Regis/Zástavy Kráľa

VELKONOČNÉ OBDOBIE

Omše vo Veľkonočnom období pred Nanebovstúpením Pána

Úvodný spev

– Odporúčané verše: Žalm 23 alebo 98.

a) téma Veľká noc a introit

Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203/1
 Tretieho dňa vstal – Raduj sa, spievaj (ann.), JKS, č. 205/3
 Zišli sme sa (Šurin), ADP, č. 47/1

b) téma Veľká noc a introit podľa GS

Aleluja, radujme sa – Aleluja, svätý Boh náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/5, podľa GS II
 Dobrý Pastier (Šurin), ADP, č. 7, podľa GS I
 Dobrý Pastier, ktorý život dal (Holčák), podľa GS I
 Hľa, žiarou skvie sa (ann.), JKS, č. 212, podľa GS II
 Ja som dobrý pastier (Adamko), podľa GS I
 Ježiš Kristus, Spasiteľ náš – Oslavujeme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194/3, podľa GS II
 Psallite Deo (Berthier), SMT, č. 58, podľa GS II
 Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa GS II
 Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1-2, podľa GS II

Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-(2), podľa GS II
 Tretieho dňa vstal – Raduj sa, spievaj (ann.), JKS, č. 205/3, podľa GS II
 Základ Cirkvi – Svätý, svätý (Wick), JKS, č. 210/8, podľa GS II
 Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211/1-3, podľa GS II
 Cantate Domino (Ž 98) (gregorián, Blickhan, Crüger, Friderici, Monteverdi, Praetorius), podľa GS II
 Ego sum pastor bonus (gregorián), podľa GS I
 Jubilate et cantate – kánon (Praetorius), podľa GS II
 Surrexit Pastor bonus (Haller, L'Héritier, Lasso, Victoria), podľa GS I

c) téma Veľká noc

Aleluja, radujme sa (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/1-3 a 5
 Alleluia (Berthier, Taizé ann.), SMT, č. 81-90
 Aleluja – Ó bratia (gregorián)
 Alleluia – O filii et filiae (gregorián)
 Hľa, žiarou skvie sa (ann.), JKS, č. 212
 In resurrectione tua (Taizé ann.), SMT, č. 32
 Ježiš Kristus, Spasiteľ náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194
 Kristus celý zranený (Eliáš), JKS, č. 195
 Nebojte sa (Berthier), SMT, č. 49
 Ó slávny deň (ann.), JKS, č. 198
 Obeť svoju veľkonočnú (Matzenauer), JKS, č. 209/1-3
 Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych (ann.), JKS, č. 192/1-4 a 11-14
 Plesaj, všetko stvorenie (ann.), JKS, č. 199/1-3
 Priblížil sa deň radosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 200
 Psallite Deo (Berthier), SMT, č. 58
 Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201
 Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203/1-3
 Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-2
 Surrexit Christus (Berthier), SMT, č. 63
 Toto je deň, ktorý učinil Pán (Olejník), verše č. 1-5
 Tretieho dňa vstal (ann.), JKS, č. 205
 Utešený nám deň nastal (ann.), JKS, č. 206/1
 V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1-3
 Vstal z mŕtvych Kristus (Berthier), SMT, č. 63
 Základ Cirkvi – Nad smrťou (Wick), JKS, č. 210/2-3 a 8
 Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211

Alleluia (Bach, Bernabei, Brace, Boyce, Carter, Coelho, Cuello, Fresi, A. Gabrieli, Händel, Hayes, Mancini, Mancini, Mawby, Mozart, Palestrina, Praetorius, Purcell, Tallis, Taverner, Telemann, Thompson, Totaro)

Alleluia – In resurrectione tua (Gallus/Handl)
 Alleluia – O filii et filiae (Kelecom, Liszt)
 Alleluia – Surrexit Dominus (Berchem, Mantua)
 In resurrectione tua (Byrd)
 Jubilate coeli – kánon (Berthier), SMT, č. 39
 Jubilate et cantate – kánon (Praetorius)
 O faelix, o fausta dies (Plawenn)
 O filii et filiae (Miserachs Grau)
 Surrexit Dominus vere (ann., Furmanik)
 Surrexit Dominus vere – kánon (Berthier), SMT, č. 61
 Surrexit Christus (Palestrina, Pergolesi)
 Surrexit Christus hodie (Scheidt)

Spev na prinášanie obetných darov

– Odporúčané verše: Žalm 63 alebo 47.

a) téma Veľká noc a obetovanie

Aleluja, radujme sa – Aleluja, obeť čistá (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/4
 Naše dary (Adamko)
 Prinášame svoje dary (Adamko), 1. strofa
 Vinič a klas (Adamko)
 Základ Cirkvi – Víťaz pekla (Wick), JKS, č. 210/6-7
 Zišli sme sa – Prinášame (Šurin), ADP, č. 47/2

b) téma Veľká noc a obetovanie podľa GS

Aleluja, radujme sa (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/1-5, podľa GS II
 In resurrectione tua (Taizé ann.), SMT, č. 32, podľa GS II
 Nebojte sa (Berthier), SMT, č. 49, podľa GS II
 Plesaj, všetko stvorenie (ann.), JKS, č. 199/1-3, podľa GS II
 Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa GS II
 Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203/1-3, podľa GS II
 Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202, podľa GS II
 Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-2, podľa GS II

Toto je deň, ktorý učinil Pán (Olejník), verše č. 1-5, podľa GS II
Tretieho dňa vstal – Raduj sa, spievaj (ann.), JKS, č. 205/3, podľa GS II
Utešený nám deň nastal (ann.), JKS, č. 206/1, podľa GS II
Základ Cirkvi – Nad smrťou (Wick), JKS, č. 210/2-3 a 8, podľa GS II
Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211, podľa GS II

Ad te de luce vigilo (gregorián), podľa GS I
Iubilare Deo (Ž 47) (gregorián), podľa GS II
Jubilare – Alleluia (Taizé ann.), SMT, č. 38, podľa GS II
Jubilare coeli – kánon (Berthier), SMT, č. 39, podľa GS II
Jubilare et cantate – kánon (Praetorius), podľa GS II

c) téma Veľká noc
ako Úvodný spev, bod c)

Spev na prijímanie

– Odporúčané verše: Žalm 16 alebo 96.

a) téma Veľká noc a prijímanie

Ad cenam Agni (Šurin), ADP, č. 49
Chváľ, Sione – Christus vincit (tal. ann.), 1. a 4. strofa
Náš veľkonočný baránok (Tomáš op.), LS III, s. 37
Obeť svoju veľkonočnú (Matzenauer), JKS, č. 209/1 a (7)
Pri Baránkovej večeri (Šurin), ADP, č. 30
Zišli sme sa – Vzkriesený (Šurin), ADP, č. 47/3-4

Ad cenam agni (gregorián, Vierendeels)
Pascha nostrum (gregorián, Byrd)

b) téma Veľká noc a prijímanie podľa GS

Aleluja, radujme sa – Aleluja, svätý Boh náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/5, podľa GS II
Hľa, žiarou skvie sa (ann.), JKS, č. 212, podľa GS II
Ježiš Kristus, Spasiteľ náš – Oslavujme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194/3, podľa GS II
Obeť svoju veľkonočnú – Vstal Pán (Matzenauer), JKS, č. 209/6 (1, 6-7), podľa GS I
Psallite Deo (Berthier), SMT, č. 58, podľa GS II
Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa GS II
Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1, podľa GS II
Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-(2), podľa GS II
Tretieho dňa vstal – Raduj sa, spievaj (ann.), JKS, č. 205/3, podľa GS II
Základ Cirkvi – Svätý, svätý (Wick), JKS, č. 210/8, podľa GS II
Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211/1-3, podľa GS II

Cantate Domino (Ž 96) (gregorián, Croce, Cuello, Monteverdi), podľa GS II

In Galilaea Iesum videbitis (gregorián), podľa GS I
Jubilare et cantate – kánon (Praetorius), podľa GS II

c) téma Veľká noc

Aleluja, radujme sa – Aleluja, chvála planie (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/2-3 a 5
Alleluia (Berthier, Taizé ann.), SMT, č. 81-90
Aleluja – Ó bratia (gregorián)
Alleluia – O filii et filiae (gregorián)
Hľa, žiarou skvie sa (ann.), JKS, č. 212
In resurrectione tua (Taizé ann.), SMT, č. 32
Ježiš Kristus, Spasiteľ náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194
Kristus celý zranený (Eliáš), JKS, č. 195
Nebojte sa (Berthier), SMT, č. 49
Ó slávny deň (ann.), JKS, č. 198
Obeť svoju veľkonočnú (Matzenauer), JKS, č. 209/1-3
Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych (ann.), JKS, č. 192/1-4 a 11-14
Plesaj, všetko stvorenie (ann.), JKS, č. 199/1-3
Priblížil sa deň radosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 200
Psallite Deo (Berthier), SMT, č. 58
Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201
Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203/1-3
Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-2
Surrexit Christus (Berthier), SMT, č. 63
Toto je deň, ktorý učinil Pán (Olejník), verše č. 1-5
Tretieho dňa vstal (ann.), JKS, č. 205
Utešený nám deň nastal (ann.), JKS, č. 206/1
V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1-3
Vstal z mŕtvych Kristus (Berthier), SMT, č. 63
Základ Cirkvi – Za radostné (Wick), JKS, č. 210/3 a 8

Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211

Alleluia (Bach, Bernabei, Brace, Boyce, Carter, Coelho, Cuello, Fresi, A. Gabrieli, Händel, Hayes, Macchi, Mancini, Mawby, Mozart, Palestrina, Praetorius, Purcell, Tallis, Taverner, Telemann, Thompson, Totaro)
Alleluia – In resurrectione tua (Gallus/Handl)
Alleluia – O filii et filiae (Kelecom, Liszt)
Alleluia – Surrexit Dominus (Berchem, Mantua)
In resurrectione tua (Byrd)
Jubilare coeli – kánon (Berthier), SMT, č. 39
Jubilare et cantate – kánon (Praetorius)
O faelix, o fausta dies (Plawenn)
O filii et filiae (Miserachs Grau)
Surrexit Dominus vere (ann., Furmanik)
Surrexit Dominus vere – kánon (Berthier), SMT, č. 61
Surrexit Christus (Palestrina, Pergolesi)
Surrexit Christus hodie (Scheidt)

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Aleluja, radujme sa – Aleluja, chvála planie (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/2
Ó slávny deň (ann.), JKS, č. 198
Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych (ann.), JKS, č. 192/1-4 a 11-14
Pane mocný (ann.), JKS, č. 197/1
Slávny si, Bože (Siedlecki)
Surrexit Christus (Berthier), SMT, č. 63
Toto je deň, ktorý učinil Pán (Olejník), verše č. 6-8
V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1, 5-6
Vstal z mŕtvych Kristus (Berthier), SMT, č. 63
Všetci chváľme Pána (Taizé ann.), SMT, č. 80
Všetko, čo žije (Gelineau)
Zvelebujte Pána (Pawlak)
Zvelebujte Pána (Šurin), ADP, č. 48

Veľkonočná nedeľa alebo Nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania – Veľkonočná vigília, rok A

Hlavná téma omše: Vstal z mŕtvych a ide pred vami do Galiley (Mt 28, 1-10)

Po obnovení krstných sľubov

Tiekla voda (Knapp), LS I, č. 609, podľa RM, OCM a GR
Zrel som vodu (Knapp), JKS, č. 484, podľa RM, OCM a GR

Fontes et omnia (gregorián), podľa GS
Vidi aquam (gregorián, J. Gruber, Haller, Morales, Victoria), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Pánova pravica mocne zasiahla, Pánova pravica ma zdvihla. Ja nezomriem, budem žiť a vyrozprávam skutky Pánove. Aleluja. (Ž 118, 16-17) Odporúčané verše: Žalm 118.

Obeť svoju veľkonočnú – Súboj divný (Matzenauer), JKS, č. 209/3-6, 3. strofa podľa OCM, GR a GS, ostatné iba podľa L
Raduj sa, Cirkev Kristova – Veselá doba (Bajan), JKS, č. 201/2-3, 3. strofa podľa OCM, GR a GS, 2. strofa iba podľa L
V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1-2, 4-6, podľa OCM, GR a GS
Základ Cirkvi – Nad smrťou (Wick), JKS, č. 210/2-3 a 8, podľa OCM, GR a GS, 3. strofa iba podľa L
Aleluja – Ó bratia (gregorián), podľa L
Alleluia – O filii et filiae (gregorián), podľa L
Nebojte sa (Berthier), SMT, č. 49, podľa L
Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203, podľa L
Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204, podľa L
Utešený nám deň nastal (ann.), JKS, č. 206/1-2, podľa L
Vítaz Kristus (Schneider-Trnavský), JKS, č. 208, podľa L
Dextera Domini (gregorián, Franck), podľa OCM, GR a GS
Alleluia – Dic nobis Maria (Capillas), podľa L
Alleluia – O filii et filiae (Kelecom, Liszt), podľa L
Alleluia – Vespere autem Sabbathi (Byrd), podľa L
Angelus Domini descendit (gregorián, Byrd, Furmanik, J. Gruber, Güttler, Palestrina), podľa L

Dum transisset Sabbatum (Furmanik, Johnson, Tallis, Taverner), podľa L
Maria Magdalena (Baglioni, A. Gabrieli, Guerrero, Praetorius), podľa L
O filii et filiae (Miserachs Grau), podľa L
Tulerunt Dominum (Praetorius, J. des Prez, Trombetti), podľa L
Victimae paschali - Dic nobis Maria (Victoria), podľa L

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Aleluja (= velebme Boha)

Aleluja – Ó bratia (gregorián), podľa L, OCM a GR
 Alleluia – O filii et filiae (gregorián), podľa L, OCM a GR
 Alleluia (gregorián, Taizé a i.), so Žalmom 34, podľa OCM a GR
 Raduj sa, Cirkev Kristova – Veselá doba (Bajan), JKS, č. 201/2, podľa L, OCM a GR
 Radujeme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203, podľa L, OCM a GR
 Spoločne sa dnes radujeme (Wick), JKS, č. 204, podľa L, OCM a GR
 Víťaz Kristus (Schneider-Trnavský), JKS, č. 208, podľa L, OCM a GR
 Nebojte sa (Berthier), SMT, č. 49, podľa L
 Obeť svoju veľkonočnú (Matzenauer), JKS, č. 209/1-6, podľa L
 Utešený nám deň nastal (ann.), JKS, č. 206/1-2, podľa L
 Základ Cirkvi – Za radostné (Wick), JKS, č. 210/3, podľa L

Alleluia (gregorián), so Žalmom 34, podľa OCM a GR
 Alleluia (Bach, Bernabei, Brace, Boyce, Carter, Coelho, Cuello, Fresi, A. Gabrieli, Händel, Hayes, Macchi, Mancini, Mawby, Mozart, Palestrina, Praetorius, Purcell, Tallis, Taverner, Telemann, Thompson, Totaro)
 Alleluia – Dic nobis Maria (Capillas), podľa L, OCM a GR
 Alleluia – O filii et filiae (Kelecom, Liszt), podľa L, OCM a GR
 Alleluia – Vespere autem Sabbathi (Byrd), podľa L, OCM a GR
 Angelus Domini descendit (gregorián, Byrd, Furmanik, J. Gruber, Güttler, Palestrina), podľa L, OCM a GR
 Dum transisset Sabbatum (Furmanik, Johnson, Tallis, Taverner), podľa L, OCM a GR
 Maria Magdalena (Baglioni, A. Gabrieli, Guerrero, Praetorius), podľa L, OCM a GR
 O filii et filiae (Miserachs Grau), podľa L, OCM a GR
 Tulerunt Dominum (Praetorius, J. des Prez, Trombetti), podľa L, OCM a GR
 Victimae paschali – Dic nobis Maria (Victoria), podľa L, OCM a GR

Na konci sprievodu vzkriesenia

Teba, Bože, chválime (gregorián), JKS, č. 526, podľa OO a LS III
 Teba, Bože, chválime (M. Haydn), JKS, č. 525, podľa OO a LS III
 Te Deum laudamus (gregorián, Berlioz, Braunsfels, Bruckner, Caldara, Händel, Haydn, Charpentier, Langlais, Mozart, Sacchini, Scarlatti, Shenk a i.), podľa OO a LS III

Pred požehnaním s Najsv. sviatosťou

Ctime túto Sviatosť (Ett), JKS, č. 536/b, podľa OO a LS III
 Ctime túto Sviatosť (Schneider-Trnavský), JKS, č. 536/d, podľa OO a LS III
 Ctime túto Sviatosť (Šurin), ADP, č. 5, podľa OO a LS III
 Tantum ergo (Ett), JKS, č. 536/b, podľa OO a LS III
 Tantum ergo (Schneider-Trnavský), JKS, č. 536/d, podľa OO a LS III
 Tantum ergo (Šurin), ADP, č. 55, podľa OO a LS III

Tantum ergo (gregorián, Brooks-Davies, Bruckner, Casciolini, Coleman, Duruflé, Fauré, Giffen, Liszt, Miller, Mozart, Palestrina, Perosi, Séverac, Soldá, Sosnowski, Tartini, Victoria, Weed, Zaninetti), podľa OO a LS III

Na záver

Raduj sa, nebies Kráľovná (ann.), JKS, č. 312, podľa OO a LS III
 Regina coeli laetare (ann.), JKS, č. 313, podľa OO a LS III
 Regina coeli laetare (gregorián), podľa OO a LS III
 Regina coeli laetare (Aichinger, Busnois, Dalitz, Gounod, Kosminski, Lehmann, Lotti, Mozart, Palestrina, Willaert), podľa OO a LS III

Ostatný repertoár nájdete pri omši vo dne. Ak je to nevyhnutné, možno spievať aj ten, ktorý je v časti „Omše vo Veľkonočnom období pred Nanebovstúpením Pána“ (pozri vyššie).

Veľkonočná nedeľa alebo Nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania – vo dne

Hlavná téma omše: Ježiš má podľa Písma vstať z mŕtvych (Jn 20, 1-9)

Okrem tu uvedených spevov možno spievať aj skladby z časti „Omše vo Veľkonočnom období pred Nanebovstúpením Pána“ (pozri vyššie).

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Aleluja – Ó bratia (gregorián), podľa L
 Alleluia – O filii et filiae (gregorián), podľa L
 Aleluja, radujeme sa (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/1, podľa L
 Obeť svoju veľkonočnú – Povedzže nám (Matzenauer), JKS, č. 209/4 a 7, podľa L
 Priblížil sa deň radosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 200/1, podľa L
 Raduj sa, Cirkev Kristova – Veselá doba (Bajan), JKS, č. 201/2, podľa L
 Radujeme sa všetci zbožne – Zvestovala (ann.), JKS, č. 203/(3)-4, podľa L
 Utešený nám deň nastal (ann.), JKS, č. 206/1, podľa L
 V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1-2, podľa L
 Základ Cirkvi – Za radostné (Wick), JKS, č. 210/3, podľa L

Alleluia – O filii et filiae (Kelecom, Liszt), podľa L
 Jubilate coeli – kánon (Berthier), SMT, č. 39, podľa L
 Jubilate et cantate – kánon (Praetorius), podľa L
 O filii et filiae (Miserachs Grau), podľa L
 Surrexit Dominus vere (Furmanik), podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Vstal som z mŕtvych a znova som s tebou. Viedol si ma svojou rukou, aká obdivuhodná je pre mňa tvoja múdrosť! Aleluja. (Ž 139, 18. 5-6) Alebo: Pán naozaj vstal z mŕtvych, aleluja. Jemu patrí sláva a moc na večné veky! (Lk 24, 34; Zjv 1, 6) Odporúčané verše: Žalm 139.

Ó slávny deň (ann.), JKS, č. 198, podľa GS
 Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych (ann.), JKS, č. 192/1-2, podľa RM, OCM a GR
 Pán naozaj z mŕtvych vstal (Katarína vl.), LS III, s. 39, podľa RM
 Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1-2, podľa RM, OCM a GR
 Toto je deň, ktorý učinil Pán (Olejník), podľa GS
 Vstal som z mŕtvych (gregorián), LS III, s. 38, podľa RM, OCM a GR
 Žiaľ v radosť sa už premenil – Deň radosti (Bajan), JKS, č. 211/2 a 4, podľa RM

Alleluia – Haec dies (gregorián, Donati), podľa GS
 Haec dies (gregorián, Arcadelt, Byrd, Ingengeri, Palestrina, Stein, Usper, Viadana, Zelenka), podľa GS
 Haec est dies (Gallus/Handl), podľa GS
 Jubilate coeli – kánon (Berthier), SMT, č. 39, podľa RM
 Resurrexi (gregorián, Byrd), podľa OCM a GR
 Surrexit Dominus vere (ann., Furmanik), podľa RM
 Surrexit Dominus vere – kánon (Berthier), SMT, č. 61, podľa RM

Sekvencia (záväzná, spieva sa celá)

Obeť svoju veľkonočnú (Matzenauer), JKS, č. 209/1-7, podľa L, OCM, GR a GS
 Obete dnes veľkonočnej (gregorián), LS III, s. 40, podľa L, OCM, GR a GS
 Victimae paschali laudes (gregorián), podľa L, OCM, GR a GS
 Victimae paschali laudes (Busnois, Byrd, Lasso, Santos Basso, Tarditi), podľa L, OCM, GR a GS
 Victimae paschali laudes (Morales)

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Zem sa zatriasla a zatichla, keď povstal Boh a súdil. (Ž 76, 9-10) Odporúčané verše: Žalm 76.

Terra tremuit (gregorián, Byrd, Fresi, J. Gruber, Palestrina), podľa GR a GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Naš veľkonočný baránok Kristus bol obetovaný; preto slávme túto veľkonočnú hostinu s úprimnou radosťou. (1Kor 5, 7-8) Odporúčané verše: Žalm 118 alebo 66 alebo 105.

Aleluja, radujeme sa (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/1-2 a 5, podľa RM, OCM, GR a GS

Alleluia (Berthier, Taizé ann.), SMT, č. 81-90, podľa GS
 In resurrectione tua (Taizé ann.), SMT, č. 32, podľa RM, OCM, GR a GS
 Náš veľkonočný baránok (Tomáš op.), LS III, s. 37, podľa RM, OCM, GR a GS
 Obeť svoju veľkonočnú (Matzenauer), JKS, č. 209/1-2, podľa RM, OCM, GR a GS
 Plesaj, všetko stvorenie (ann.), JKS, č. 199/1-3, podľa RM, OCM, GR a GS
 Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa RM, OCM, GR a GS
 Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203/1-3, podľa RM, OCM, GR a GS
 Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1 a 3, podľa RM, OCM, GR a GS
 Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-2, podľa RM, OCM, GR a GS
 Toto je deň, ktorý učinil Pán (Olejník), verše č. 1-5, podľa RM, OCM, GR a GS
 Tretieho dňa vstal – Raduj sa, spievaj (ann.), JKS, č. 205/3, podľa RM, OCM, GR a GS
 Utešený nám deň nastal (ann.), JKS, č. 206/1, podľa RM, OCM, GR a GS
 Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211, podľa RM, OCM, GR a GS

Alleluia – Confitemini Domino (gregorián), podľa GS
 Alleluia (Bach, Bernabei, Brace, Boyce, Carter, Coelho, Cuello, Fresi, A. Gabrieli, Händel, Hayes, Macchi, Mancini, Mawby, Mozart, Palestrina, Jubilate – Alleluia (Taizé ann.), SMT, č. 38, podľa OCM, GR a GS
 Jubilate coeli – kánon (Berthier), SMT, č. 39, podľa OCM, GR a GS
 Jubilate et cantate – kánon (Praetorius), podľa OCM, GR a GS
 Praetorius, Purcell, Tallis, Taverner, Telemann, Thompson, Totaro), podľa GS
 Pascha nostrum (gregorián, Byrd), podľa OCM, GR a GS

Druhá veľkonočná nedeľa, rok A

Hlavná téma omše: O osem dní prišiel Ježiš (Jn 20, 19-31)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Aleluja – Ó bratia (gregorián), podľa L
 Alleluia – O filii et filiae (gregorián), podľa L
 Doprostred nás (Adamko), podľa L
 Pán Boh všemohúci – Pokoj pravý (ann.), JKS, č. 196/4, podľa L
 Temnotu oziaril (S. M. Kristiána), podľa L
 Temnotu oziaril (Šurin), ADP, č. 41, podľa L

Pax vobiscum (Liszt), podľa L
 Quia vidisti me Thoma (Hassler, Palestrina), podľa L
 Stetit Iesus (Gallus/Handl), podľa L
 Surgens Jesus (Monteverdi, Lasso, Philips), podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Ako novonarodeniatka túžia po mlieku, tak aj vy si žiadajte zdravý pokrm Božieho slova, aby ste rástli a dosiahli spasenie. Aleluja. (1Pt 2, 2) Alebo: Radujte sa a ďakujte Bohu, že vás povolal k sebe; veď ste Božie deti a dedičia jeho slávy. Aleluja. (4Ezdr 2, 36-37) Odporúčané verše: Žalm 81.

Aleluja, cirkev spieva (Pololánik), 1. – 3. strofa, podľa L
 Tvoje slovo, Pane (Kopecký), podľa RM, OCM a GR
 V deň vzkriesenia – Bránu nebies (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/4 a 7, podľa RM, OCM a GR
 Zišli sme sa (Šurin), ADP, č. 47/1, podľa RM, OCM a GR

Exsultate Deo (A. Scarlatti), podľa OCM a GR
 Quasi modo (gregorián), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Z neba zostúpil Pánov anjel, pristúpil, odvalil kameň a sadol si naň. Anjel sa prihovril ženám: Vy sa nebojte! Viem, že hľadáte Ježiša, ktorý bol ukrižovaný. Niet ho tu, lebo vstal, ako povedal. Poďte, pozrite si miesto, kde ležal. Aleluja. (Mt 28, 2. 5. 6)
 Aleluja, cirkev spieva (Pololánik), 1. – 3. strofa, podľa L

Hľa, žiarou skvie sa – Už nad hrobom (ann.), JKS, č. 212/(1)-2, podľa OCM a GR
 Nebojte sa (Berthier), SMT, č. 49, podľa OCM a GR
 Obeť svoju veľkonočnú – Povedzte nám (Matzenauer), JKS, č. 209/4-6, podľa OCM a GR
 Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych – Ku hrobu (ann.), JKS, č. 192/5-10, podľa OCM a GR
 Spoločne sa dnes radujme – Umučený (Wick), JKS, č. 204/2-4, podľa OCM a GR
 Víťaz Kristus – Ženy k hrobu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 208/3-4, podľa OCM a GR

Angelus Domini descendit (gregorián, Byrd, Furmanik, J. Gruber, Güttler, Palestrina), podľa OCM a GR
 Alleluia – Dic nobis Maria (Capillas), podľa OCM a GR
 Maria Magdalena (Baglioni, A. Gabrieli, Guerrero, Praetorius), podľa OCM a GR
 O filii et filiae (Miserachs Grau), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Dotkni sa rán po kľincoch a nebuď neveriaci, ale veriaci. Aleluja. (Jn 20, 27) Odporúčané verše: Žalm 118.

Aleluja, cirkev spieva – A keď prišli (Pololánik), 4. – 5. strofa, podľa L
 Radujme sa všetci zbožne – Prosme (ann.), JKS, č. 203/2, podľa L
 Bože, aké vzácne (Lukáčová), téma Božie milosrdenstvo
 Pánova dobrota (Adamko), téma Božie milosrdenstvo

Mitte manum tuam (gregorián), podľa OCM a GR

Tretia veľkonočná nedeľa, rok A

Hlavná téma omše: Spoznali ho pri lámaní chleba (Lk 24, 13-35)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Učenici poznali Pána (Adamko, ann.), v roku A, podľa L
 Zostať s nami, Pane (Frisina), v roku A, podľa L

Cognoverunt Discipuli (Byrd), v roku A, podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Jasaj v Bohu, celá zem, hrajte a spievajte na slávu jeho mena, vzdávajte mu chválu. Aleluja. (Ž 66, 1-3) Odporúčané verše: Žalm 66.

Aleluja, radujme sa (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/1-2 a 5, podľa RM, OCM a GR
 Ježiš Kristus, Spasiteľ náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194/3, podľa RM, OCM a GR
 Jubilate – Alleluia (Taizé ann.), SMT, č. 38, podľa OCM a GR
 Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych (ann.), JKS, č. 192, podľa RM, OCM a GR
 Plesaj, všetko stvorenie (ann.), JKS, č. 199/1-3, podľa RM, OCM a GR
 Priblížil sa deň radosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 200/1-3, podľa RM, OCM a GR
 Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa RM, OCM a GR
 Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203/1 a 3, podľa RM, OCM a GR
 Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1-2, podľa RM, OCM a GR
 Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-2, podľa RM, OCM a GR
 Tretieho dňa vstal – Vesel' sa (ann.), JKS, č. 205/2-3, podľa RM, OCM a GR
 V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1, podľa RM, OCM a GR
 Všeti chváľme Pána (Taizé ann.), SMT, č. 80, podľa RM, OCM a GR
 Základ Cirkvi – Za radosť (Wick), JKS, č. 210/3, podľa RM, OCM a GR
 Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211/1-3, podľa RM, OCM a GR
 Jubilate Deo (Ž 66) (gregorián), podľa OCM a GR
 Jubilate et cantate – kánon (Praetorius), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Chváľ, duša moja, Pána; celý život chcem chváliť Pána, svojmu Bohu spievať, kým len budem žiť. Aleluja. (Ž 146, 2)

Aleluja, radujme sa – Aleluja, chvála planie (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/2 a 5, podľa OCM a GR

Hľa, žiarou skvie sa (ann.), JKS, č. 212, podľa OCM a GR

Ježiš Kristus, Spasiteľ náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194/3, podľa OCM a GR

Ó slávny deň (ann.), JKS, č. 198, podľa OCM a GR

Obeť svoju veľkonočnú (Matzenauer), JKS, č. 209/1, podľa OCM a GR

Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych (ann.), JKS, č. 192, podľa OCM a GR

Pane mocný (ann.), JKS, č. 197/1, podľa OCM a GR

Priblížil sa deň radosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 200/1-3, podľa OCM a GR

Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa OCM a GR

Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1-2, podľa OCM a GR

Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-2, podľa OCM a GR

Tretieho dňa vstal – Raduj sa (ann.), JKS, č. 205/3, podľa OCM a GR

V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1, 5 a 6, podľa OCM a GR

Základ Cirkvi – Za radostné (Wick), JKS, č. 210/3, 6-8, podľa OCM a GR, v 6. – 7. strofe aj téma obetovanie

Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211/1-3, podľa OCM a GR

Lauda anima mea (gregorián, Aichinger, Brosig, Führer, Griesbacher, Cherubini, Palestrina), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Spievajte Pánovi, velebte jeho meno. Zvestujte jeho spásu deň čo deň. (Ž 96, 2) Alebo v roku A: Učeníci poznali Pána Ježiša pri lámaní chleba. Aleluja. (Lk 24, 35) Odporúčané verše: Žalm 96, v roku A: Žalm 118.

Aleluja, radujme sa – Aleluja, svätý Boh náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/5, podľa OCM a GR

Hoc ťa nevidíme (ann.), v roku A, podľa RM

Ježiš Kristus, Spasiteľ náš – Sám bez hriechu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194/3, podľa OCM a GR

Priblížil sa deň radosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 200/1-3, podľa OCM a GR

Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa OCM a GR

Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1, podľa OCM a GR

Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1, podľa OCM a GR

Tretieho dňa vstal – Raduj sa, spievaj (ann.), JKS, č. 205/3, podľa OCM a GR

Učeníci poznali Pána (ann.), v roku A, podľa RM

Základ Cirkvi – Svätý, svätý (Wick), JKS, č. 210/8, podľa OCM a GR

Zišli sme sa – Vzkriesený (Šurin), ADP, č. 47/3-4, podľa RM, OCM a GR

Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211/1-3, podľa OCM a GR

Cantate Domino (Ž 96) (gregorián, Croce, Cuello), podľa OCM a GR

Surrexit Dominus (gregorián, Mantua), v roku A, podľa GR

Štvrtá veľkonočná nedeľa, rok A

Hlavná téma omše: Ja som brána k ovciam (Jn 10, 1-10)

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Milosti Pánovej plná je zem; Pánovým slovom povstali nebesia. Aleluja. (Ž 33, 5-6) Odporúčané verše: Žalm 33.

Jasajte, spravodliví, v Pánovi (Kopec), podľa RM

Radujte sa, ó kresťania – Plesaj, nebo (Hollý), JKS, č. 202/2, podľa RM, OCM a GR

Exsultate justi (Hollander, Viadana), podľa GR

Misericordia Domini (gregorián, Pitoni), podľa GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Bože, ty si môj Boh, už od úsvitu sa viniem k tebe a v tvojom mene dvíham svoje ruky k modlitbe. Aleluja. (Ž 63, 2. 5)

Deus, Deus meus (gregorián, Palestrina), podľa GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Ja som dobrý pastier, poznám svoje ovce

a moje poznajú mňa. Aleluja. (Jn 10, 14) Alebo: Dobrý Pastier, ktorý život dal za svoje ovceky a neváhal za ne podstúpiť smrť na kríži, vstal z mŕtvych. Aleluja. Odporúčané verše: Žalm 23 alebo 33.

Dobrý Pastier (Šurin), ADP, č. 7, podľa RM

Dobrý Pastier, ktorý život dal (Holčák), podľa RM

Hospodin mojím Pastierom (ann.), JKS, č. 511, téma Kristus pastier

Chváľ, Sione – Christus vincit (tal. ann.), 1. a 4. strofa, téma Kristus pastier

Ja som dobrý pastier (Adamko), podľa OCM a GR

Pán je môj pastier (Kopec), téma Kristus pastier, téma Kristus pastier

Z trónu slávy zostupuje (Schneider-Trnavský), JKS, č. 289/1, téma Kristus pastier, eucharistická hostina

Ego sum pastor bonus (gregorián), podľa OCM a GR

Lauda Sion Salvatore (Monteverdi, Palestrina, Victoria), téma Kristus pastier

Surrexit Pastor bonus (Victoria), téma Kristus pastier

Piata veľkonočná nedeľa, rok A

Hlavná téma omše: Ja som cesta, pravda a život (Jn 14, 1-12)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Tanto tempore (gregorián), v roku A, podľa L

Dextera Domini (gregorián, Franck), podľa L

Christus resurgens (Philips), podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Spievajte Pánovi novú pieseň, lebo vykonal skutky zázračné; pred očami pohanov vyjavil svoju spravodlivosť. Aleluja. (Ž 98, 1-2) Odporúčané verše: Žalm 98.

Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201/1-2, podľa RM, OCM a GR

Radujte sa, ó kresťania – Plesaj, nebo (Hollý), JKS, č. 202/2-3, podľa RM, OCM a GR

Cantate Domino (Ž 98) (gregorián, Blickhan, Crüger, Friderici, Monteverdi, Praetorius), podľa OCM a GR

Jubilare et cantate – kánon (Praetorius), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Jasaj Bohu, celá zem; hrajte a spievajte na slávu jeho mena, vzdávajte mu chválu. Podťte sem a počúvajte, všetci čtitelia Boží, vyrozprávam vám, aké veľké veci mi urobil. (Ž 66, 1. 2. 16)

Aleluja, radujme sa (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/1-2 a 5, podľa OCM a GR

Ježiš Kristus, Spasiteľ náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194/3, podľa OCM a GR

Jubilare – Alleluia (Taizé ann.), SMT, č. 38, podľa OCM a GR

Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych (ann.), JKS, č. 192, podľa OCM a GR

Plesaj, všetko stvorenie (ann.), JKS, č. 199/1-3, podľa OCM a GR

Priblížil sa deň radosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 200/1-3, podľa OCM a GR

Raduj sa, Cirkev Kristova (Bajan), JKS, č. 201, podľa OCM a GR

Radujme sa všetci zbožne (ann.), JKS, č. 203/1 a 3, podľa OCM a GR

Radujte sa, ó kresťania (Hollý), JKS, č. 202/1-2, podľa OCM a GR

Spoločne sa dnes radujme (Wick), JKS, č. 204/1-2, podľa OCM a GR

Tretieho dňa vstal – Vesel sa (ann.), JKS, č. 205/2-3, podľa OCM a GR

V deň vzkriesenia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/1, podľa OCM a GR

Všetci chváľme Pána (Taizé ann.), SMT, č. 80, podľa OCM a GR

Základ Cirkvi – Za radostné (Wick), JKS, č. 210/3, podľa OCM a GR

Žiaľ v radosť sa už premenil (Bajan), JKS, č. 211/1-3, podľa OCM a GR

Jubilare Deo (Ž 66) (gregorián), podľa OCM a GR

Jubilare et cantate – kánon (Praetorius), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia. Aleluja. (Jn 15, 1. 5) Alebo v roku A: Toľký čas som s vami a nepoznáš ma? Filip, kto vidí mňa, vidí Otca. Ako môžeš hovoriť: Ukáž nám Otca? Aleluja. (Jn 14, 9-10) Odporúčané verše: Žalm 80, v roku A: Žalm 33.

Ja som vinič (Frisina), podľa RM, OCM a GR

Ego sum vitis vera (gregorián), podľa OCM a GR

Tanto tempore (gregorián), v roku A, podľa GR

Šiesta veľkonočná nedeľa, rok A

Hlavná téma omše: Poprosím Otca a dá vám iného Tešiteľa (Jn 14, 15-21)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Non vos relinquam orphanos (gregorián, Byrd), v roku A, podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Nadšene ohlasujte veľkú zvesť, zaneste ju do všetkých končín zeme, nech sa všetci dozvedia, že Boh oslobodil svoj ľud. Aleluja. (Iz 48, 20) Odporúčané verše: Žalm 66

Ježiš Kristus, Spasiteľ náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 194/1-2, podľa RM a GR

Jubilare – Aleluia (Taizé ann.), SMT, č. 38, podľa GR

Raduj sa, Cirkev Kristova – Raduj sa, ľudské stvorenie (Bajan), JKS, č. 201/3, podľa RM a GR

Radujte sa, ó kresťania – Plesaj, nebo (Hollý), JKS, č. 202/2-3, podľa RM a GR

Základ Cirkvi – Svätý, svätý (Wick), JKS, č. 210/8, podľa RM a GR

Zišli sme sa (Šurin), ADP, č. 47/1, podľa RM a GR

Iubilare Deo (Ž 66) (gregorián), podľa GR

Vocem iucunditatis (gregorián), podľa GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Velebte, národy, nášho Boha a rozhlasujte jeho chválu; on dal život našej duši a chráni naše nohy pred pádom. Nech je zvelebený Boh, lebo neodmietol moju modlitbu a neodňal mi svoje milosrdenstvo. Aleluja. (Ž 66, 8. 9. 20)

Aleluja, radujeme sa – Aleluja, chvála planie (Schneider-Trnavský), JKS, č. 193/2, podľa RM a GR

Pane mocný (ann.), JKS, č. 197/1, podľa GR

Chváľ, Sione – Christus vincit (tal. ann.), 1. – 2. a 4. strofa, podľa GR

Raduj sa, Cirkev Kristova – Raduj sa, ľudské stvorenie (Bajan), JKS, č. 201/3, podľa GR

Radujte sa, ó kresťania – Plesaj, nebo (Hollý), JKS, č. 202/2, podľa GR

Základ Cirkvi – Za radostné (Wick), JKS, č. 210/3 a 8, podľa GR

Benedicite gentes (gregorián), podľa GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania. A ja budem prosiť Otca a dá vám iného Zástancu, aby zostal s vami naveky. Aleluja. (Jn 14, 15-16). Alebo v roku A: Nenechám vás ako siroty. Odchádzam, ale prídem k vám a vaše srdce sa bude radovať. Aleluja. (Jn 14, 18) Odporúčané verše: Žalm 122.

Pôvod blaha (Schneider-Trnavský), JKS, č. 215/(1) a 7, podľa RM

Prinášame svoje dary – Božie milosti (Adamko), 2. strofa, podľa RM

Ste mojimi priateľmi (Šurin), ADP, č. 39, podľa RM

Non vos relinquam orphanos (gregorián, Byrd), v roku A, podľa GR

Nanebovstúpenie Pána, rok A

Hlavná téma omše: Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi (Mt 28, 16-20)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Choďte do celého sveta (Šurin), ADP, č. 11, v roku A, podľa L

Ja som s vami (ann.), v roku A, podľa L

Psallite Deo (Berthier), SMT, č. 58, podľa L

Kráľ slávy (Šurin), ADP, č. 15, v roku A, podľa L, s veršami odporúčanými pre IN, OF alebo CO

Kristus Pán na nebo vstúpil (Schneider-Trnavský), JKS, č. 214/1-4, v roku A, podľa L

Mužovia galilejskí (Šurin), ADP, č. 19, podľa L

Ascendens Christus (Gallus/Handl, Guerrero, Palestrina, Victoria), podľa L

Ascendit Deus in jubilatione (gregorián, Byrd, Gallus/Handl, Palestrina, Philips, Schaller), podľa L

Ascendit in coelum (Furmanik), podľa L

Coelos ascendit hodie (Stanford), podľa L

Data est mihi (gregorián), v roku A, podľa L

Psallite Domino (gregorián, Byrd), podľa L

Viri Galilaei (gregorián, Byrd, Couillard, Palestrina), podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Mužovia galilejskí, čo tak udívane hľadíte do neba? Ježiš, ktorý vystúpil na nebesia, príde raz tak, ako ste ho videli odchádzať. Aleluja. (Sk 1, 11) Odporúčané verše: Žalm 47 alebo 68.

Mužovia galilejskí (Šurin), ADP, č. 19, podľa OCM, GR a GS

Viri Galilaei (gregorián, Byrd, Couillard, Palestrina), podľa OCM, GR a GS

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Za jasotu vystupuje Boh, Pán vystupuje za hlaholu poľnice. Aleluja. (Ž 47, 6) Alebo: Mužovia galilejskí, čo tak udívane hľadíte do neba? Ježiš, ktorý vystúpil na nebesia, príde raz tak, ako ste ho videli odchádzať. Aleluja. (Sk 1, 11) Odporúčané verše: Žalm 47.

Mužovia galilejskí (Šurin), ADP, č. 19, podľa OCM, GR a GS

Ascendit Deus in iubilacione (gregorián, Byrd, Gallus/Handl, Palestrina, Philips, Schaller), podľa OCM, GR a GS

Viri Galilaei (gregorián, Byrd, Couillard, Palestrina), podľa OCM, GR a GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta. Aleluja. (Mt 28, 20) Alebo v roku A: Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Choďte teda, učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Aleluja. (Mt 28, 18-19) Odporúčané verše: Žalm 110, alebo v roku A: Žalm 78.

Choďte do celého sveta (Šurin), ADP, č. 11, v roku A, podľa GR

Ja som s vami (ann.), podľa RM

Data est mihi (gregorián), v roku A, podľa GR

Sede a dextris meis (gregorián), podľa GS

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Aleluja – Spása, sláva a moc (gregorián), ZVNS, s. 14

Pane mocný (ann.), JKS, č. 197

Slávny si, Bože (Siedlecki)

V deň vzkriesenia – Kriste, buď nám (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/5-6

Všetko, čo žije (Gelineau)

Zvelebujte Pána (Pawlak)

Zvelebujte Pána (Šurin), ADP, č. 48

Až do soboty pred Zoslaním Ducha Svätého možno používať v liturgii procesiové spevy zo slávnosti Nanebovstúpenia Pána.

Siedma veľkonočná nedeľa, rok A

Hlavná téma omše: Otče, osláv svojho Syna! (Jn 17, 1-11a)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Choďte do celého sveta (Šurin), ADP, č. 11, v roku A

Ja som s vami (ann.), v roku A

Kráľ slávy (Šurin), ADP, č. 15, s veršami odporúčanými pre IN, OF alebo CO

Kristus Pán na nebo vstúpil (Schneider-Trnavský), JKS, č. 214/1-4

Mužovia galilejskí (Šurin), ADP, č. 19

Psallite Deo (Berthier), SMT, č. 58

Vstúpil Kristus Pán do neba (Wick), JKS, č. 213/1-3

Ascendens Christus (Gallus/Handl, Guerrero, Palestrina, Victoria)

Ascendit Deus in jubilatione (gregorián, Byrd, Gallus/Handl, Palestrina, Philips, Schaller)

Ascendit in coelum (Furmanik)

Data est mihi (gregorián), v roku A

Non vos relinquam orphanos (gregorián, Byrd), podľa L

Psallite Domino (gregorián, Byrd)

Viri Galilaei (gregorián, Byrd, Couillard, Palestrina)

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Čuj, Pane, hlas môjho volania, zľutuj sa nado mnou a vyslyš ma. V srdci mi znejú tvoje slová: Hľadajte moju tvár. Pane, ja hľadám tvoju tvár; neodvracaj svoju tvár odo mňa. Aleluja. (Ž 27, 7-9) Odporúčané verše: Žalm 27.

Utešený nám deň nastal – Dobrý Pane (ann.), JKS, č. 206/4-5, podľa RM, OCM a GR

Exaudi Domine (gregorián, Perosi), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

ako na Nanebovstúpenie Pána

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Otče, kým som bol s nimi, ja som ich zachovával v tvojom mene, ktoré si mi dal. Teraz idem k tebe. Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred Zlým. Aleluja. (Jn 17, 12. 13. 15) Alebo: Prosim Ťa, Otče, nech sú aj oni jedno, ako sme my jedno. Aleluja. (Jn 17, 22) Odporúčané verše: Žalm 122.

Pater cum essem (gregorián), podľa OCM a GR

Ďakovný chválospev po prijímaní

ako na Nanebovstúpenie Pána

Zoslanie Ducha Svätého – vo dne, rok A

Hlavná téma omše: Ako mňa poslal Otec, aj ja posiadam vás (Jn 20, 19-23)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Leť, prosba naša (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 219/1-4, podľa L

Pán Boh všemohúci – Pokoj pravý (ann.), JKS, č. 196/4, v roku A, podľa L

Duch Svätý sa dnes zjavuje (Matzenauer), JKS, č. 218/1, podľa L

Duchu Svätý, príď z neba (Eliáš), JKS, č. 217/1-10, téma Duch Svätý

Príď, Duchu Svätý tvorivý (gregorián), téma Duch Svätý

Príď, Duchu Svätý tvorivý (Šurin), ADP, č. 31, téma Duch Svätý

Veni Creator (gregorián), téma Duch Svätý

Veni Creator (Šurin), ADP, č. 56, téma Duch Svätý

Veni Lumen (Berthier), SMT, č. 76, téma Duch Svätý

Všetci boli naplnení (ann.), podľa L

Alleluia – Emitte Spiritum tuum (Byrd), v roku A, podľa L

Emitte Spiritum tuum (gregorián, Habert, Söhner), v roku A, podľa L

Pax vobiscum! (Liszt), v roku A, podľa L

Stetit Iesus (Gallus/Handl), v roku A, podľa L

Dum complerentur (gregorián, Palestrina, Victoria), podľa L

Factus est repente (gregorián, Aichinger, Byrd), podľa L

Hodie completi sunt (A. Gabrieli, Lasso), podľa L

Loquebantur variis linguis (Palestrina, Philips, Tallis), podľa L

Príď k nám, Duchu Stvoriteľu – kánon (Berthier), téma Duch Svätý

Repleti sunt omnes (Gallus/Handl), podľa L

Veni Creator (Berlioz, Binchois, Gounod, Horak, Palestrina, Perosi, RoSewig), téma Duch Svätý

Veni Creator – kánon (Berthier), SMT, č. 73, téma Duch Svätý

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Pánov duch naplňuje zemekruh, ten, čo obopína všetko, pozná každý hlas. Aleluja. (Múd 1, 7) Alebo: V našich srdciach sa rozlieva Božia láska skrze Ducha Svätého, ktorý je nám daný. Aleluja. (Rim 5, 5; 8, 11) Odporúčané verše: Žalm 68 alebo 104.

Duch Pána naplnia (Šurin), ADP, č. 8, podľa RM, OCM a GR

Duch Svätý sa dnes zjavuje (Matzenauer), JKS, č. 218/1, podľa RM

Duchu Svätý, príď z neba (Eliáš), JKS, č. 217/(1) a 5, podľa RM

Leť, prosba naša (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 219/1 a 3, podľa RM

Dum complerentur (gregorián, Palestrina, Victoria), podľa GS

Exsurgat Deus (Draconio), podľa OCM a GR

Spiritus Domini (gregorián, Byrd), podľa OCM a GR

Sekvencia (záväzná, spieva sa celá)

Duchu Svätý, príď z neba (Eliáš), JKS, č. 217/1-10, podľa L, OCM, GR a GS

Príď k nám, Duchu presvätý (Jasenecký), LS II, s. 52-53, podľa L, OCM, GR a GS

Príď k nám, Duchu presvätý (gregorián), LS II, s. 50-51, podľa L, OCM, GR a GS

Veni Sancte Spiritus (gregorián, Allegri, Byrd, Dunstable, Mozart, Praetorius, Schütz, Victoria, Vierendeels, Willaert), podľa OCM, GR a GS

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Upevni, Bože, čo si v nás vykonal. Nech pre tvoj chrám v Jeruzaleme králi prinášajú dary. Aleluja. (Ž 68, 29-30) Odporúčané verše: Žalm 68.

Duch Svätý sa dnes zjavuje – Túto obeť (Matzenauer), JKS, č. 218/5, téma Duch Svätý a obetovanie

Confirma hoc Deus (gregorián, Aichinger, Byrd, Gallus/Handl, Palestrina, Salieri), podľa OCM, GR a GS

Exsurgat Deus (Draconio), podľa GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Náhle sa strhol hukot z neba, ako keď sa ženie prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli. Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával hovoriť. (Sk 2, 2. 4) Alebo: Všeci boli naplnení Duchom Svätým a začali ohlasovať veľké Božie skutky. Aleluja. (Sk 2, 4. 11) Odporúčané verše: Žalm 68 alebo 78.

Duch Svätý sa dnes zjavuje (Matzenauer), JKS, č. 218/1, podľa RM

Všetci boli naplnení (ann.), podľa RM, OCM a GR

Attendite popule (Ascanio Trombetti), podľa GS

Dum complerentur (gregorián, Palestrina, Victoria), podľa OCM a GR

Factus est repente (gregorián, Aichinger, Byrd), podľa OCM a GR

Hodie completi sunt (A. Gabrieli, Lasso), podľa OCM a GR

Loquebantur variis linguis (Palestrina, Philips, Tallis), podľa OCM a GR

Repleti sunt omnes (Gallus/Handl), podľa OCM a GR

Spiritus qui a Patre procedit (gregorián), podľa GS

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tento:

Aleluja – Spása, sláva a moc (gregorián), ZVNS, s. 14

Duch Svätý sa dnes zjavuje – Sláva (Matzenauer), JKS, č. 218/2 a 7

V deň vzkriesenia – Kriste, buď nám (Schneider-Trnavský), JKS, č. 207/5-6

Zostavil: Rastislav Podpera

Uzávierka (AT 2/2011)

je
30. 4. 2011

Prosíme všetkých prispievateľov,
aby svoje príspevky zasielali
v elektronickej forme
s RESUMÉ, NADPISOM
a KLÚČOVÝMI SLOVAMI
v slovenskom a anglickom jazyku.

Udalosti v oblasti cirkevnej hudby na Slovensku

Vážení čitatelia v tejto rubrike uvádzame informácie o festivaloch, kantorských kurzoch, koncertoch a ďalších podujatiach z oblasti cirkevnej hudby, ktoré sa pripravujú alebo sa už uskutočnili. Táto rubrika je k dispozícii všetkým tým, ktorí takéto podujatie pripravujú, organizujú alebo sa na nich zúčastnia. **Stačí do redakcie Adoramus Te poslať informáciu** o takomto podujatí na adresu **Adoramus Te, Klčov č. 27, 053 02 Spišský Hrhov**. Redakcia ju zrediguje a uverejní. Nevyžiadané príspevky redakcia nevracia a vyhradzuje si právo na výber a úpravu príspevkov v tejto oblasti.

USKUTOČNILO SA:

Festival *MUSICA SACRA* v Levoči

V dňoch 24.-25. 07. 2010 sa v chráme sv. Jakuba v Levoči konal organový festival Musica sacra. Festival organizovala Katolícka univerzita v Ružomberku v spolupráci s Rímsko-katolíckym farským úradom v Levoči a mestom Levoča. Po slávnostnom otvorení privítal hostí zo Slovenska i zahraničia Prof. ThDr. PhDr. Amantius Akimjak, PhD. – prodekan pre výchovu a vzdelávanie PF KU v Ružomberku. Cieľom podujatia bola výmena skúseností v oblasti organovej hry, prezentácia domácich i zahraničných diel. Druhý ročník Levočského festivalu Musica Sacra bola súťažnou prehliadkou pre žiakov a absolventov Základných umeleckých škôl a absolventov konzervatórií, prípadne vysokých škôl v hre na organe.

V prvej kategórii sa na 3. mieste umiestnila Lucia Polláková zo ZUŠ v Klčove pod vedením Mgr. M. Lučivjanskej. Na 2. mieste Luboš Bajtoš zo ZUŠ v Levoči pod vedením PaedDr. Miroslava Kopnického. Víťazom sa stal Lukáš Tlusták zo ZUŠ v Levoči pod vedením PaedDr. Miroslava Kopnického. Čestné uznanie si odniesla Veronika Dzurillová zo ZUŠ v Klčove pod vedením Mgr. M. Kopaničáka.

V druhej kategórii porota udelila dve tretie miesta pre Magdalénu Kartáčovú z konzervatória v Banskej Bystrici, pod vedením Mgr. art. Petra Sochuľáka a pre Eduarda Kostelníka zo ZUŠ v Levoči, pod vedením PaedDr. Miroslava Kopnického. Na druhom mieste sa umiestnila Jarmila Jánošíková z konzervatória v Banskej Bystrici, pod vedením Mgr. art. Petra Sochuľáka a tiež Martin Ledecký zo ZUŠ v Levoči, pod vedením PaedDr. Miroslava Kopnického. Prvenstvo porota pridela Štefanovi Iľašovi z Konzervatória v Košiciach, pod vedením Mgr. Art. Emílie Dzemjanovej, ArtD.

V tretej kategórii porota ocenila Mareka Jamriča zo ZUŠ v Klčove, pod vedením Prof. ThDr. PhDr. Amantiusa Akimjaka, PhD. a Denisu Kabáčovú z Konzervatória v Žiline, pod vedením Mgr. art. Marty Gáborovej, ktorým porota udelila druhé miesto.

Predsedom poroty bol Prof. ThDr. PhDr. Amantius Akimjak, PhD., podpredsedom Prof. ThDr. František Dluhoš, PhD., členmi komisie boli Mgr. art. Stanislav Šurin, PaedDr. Mgr. art. Peter Hochel, PhD. a PaedDr. Miroslav Kopnický.

Všetci interpreti podali veľmi pekné výkony v oblasti organovej hry. Po súťaži sa o 18. 00 uskutočnil koncert speváckych zborov. Vystúpil miestny spevácky zbor Chorus Minor pod vedením Mgr. Márie Kamenickej. Svojou návštevou a vystúpením nás poctili i spevácke zbory Vlastimil z Litomyšlu z Českej republiky, pod vedením dirigenta Mgr. Martina Profousa a spevácky zbor Canens z Bratislavy pod vedením MgA. Gabriela Rovňáka. Celé podujatie vyvrcholilo slávnostnou svätou omšou na ktorej zaznela omša B dur od J. Haydna v podaní spomínaných speváckych zborov pod vedením Mgr. Márie Kamenickej.

Slávnostnú sv. omšu celebroid J. E. Mons. Dr. Andrej Imrich, vedúci Hudobnej sekcie Liturgickej komisie Konferencie biskupov Slovenska. Spo-

lu s ním koncebrovali Prof. F. Dluhoš, Prof. A. Akimjak a ďalší prítomní kňazi. Na organe hral PaedDr. Miroslav Kopnický.

Najbližší Levočský Festival Musica Sacra sa uskutoční v dňoch 23.-24. júla 2011 v chráme sv. Jakuba v Levoči. Záujemcovia organovej súťaže sa môžu hlásiť na adrese Inštitút Juraja Páleša PF KU v Levoči, Bottová 15, 054 01 Levoča.

Záujemcom podmienky súťaže zašleme a budú uverejnené aj v najbližšom časopise Adoramus Te.

Michaela Šeligová

Duchovná obnova pre organistov a kantorov

Dňa 26. 2. 2011 od 9:00 sa v Rožňave na biskupskom úrade uskutočnila duchovná obnova pre organistov a kantorov ako príprava na Pôstne a Veľkonočné obdobie.

V programe bola prednáška na tému úlohy organistu, adorácia pred Najsvätejšou sviatosťou oltárnu s možnosťou prísť k sviatosti zmierenia, sv. omša a spoločné posedenie s diskusiou. Podujatie zorganizovala Liturgická komisia Rožňavskej diecézy.

Rastislav Adamko

USKUTOČNÍ SA:

Akademická Banská Bystrica 2011

V dňoch 5.-8. mája 2011 sa uskutoční 14. Medzinárodný súťažný festival stredoškolských a akademických zborov. Informácie o festivale získate na stránkach www.pdf.umb.sk

Ars Organi Nitra 2011

4. ročník medzinárodného organového festivalu sa uskutoční v dňoch 1.-29. mája 2011. Informácie

a program festivalu nájdete na stránkach www.organfest.sk

Európsky organový festival - Kremnický hradný organ 2011

Významná expozícia organového umenia na Slovensku so zastúpením zahraničných umelcov. Medzinárodný organový festival sa bude konať od 10. júla do 21. augusta 2011. Informácie o festivale nájdete na www.kremnickyhradnyorgan.sk

Festival duchovnej piesne

21. ročník. Prehliadka domácich a zahraničných speváckych zborov zameraná na duchovné piesne byzantského obradu. Festival sa uskutoční dňa 6. novembra 2011 v Dome kultúry v Snine. www.rusini-ukrajinci.tym.sk

Festival sakrálneho umenia 2011

Ekumenická prehliadka sakrálneho umenia v oblasti hudobnej, výtvarnej, dramatickej a filmu s medzinárodnou účasťou. 17.-27. novembra 2011. Informácie - www.kosice.sk

Gorazdove organové dni 2011

16. ročník celoslovenskej prehliadky amatérskych organistov sa uskutoční v septembri v Rímsko-katolíckom kostole sv. Alžbety vo Zvolene. www.osvetazvolen.sk

Katedrálny organový festival Bratislava

Medzinárodný organový festival na organe Geralda Woehla v Katedrále sv. Martina v Bratislave sa uskutoční v dňoch 11.-15. augusta 2011. Informácie nájdete na stránkach www.bachsociety.sk

Kurz organistov a kantorov 2011

Kurz sa uskutoční v dňoch 10.-16. júla v Kultúrnom dome, Exercičnom dome sv. Jozefa a v Rímsko-katolíckom kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej.

Kurz je zameraný na prípravu a zdokonalenie organistov a kantorov v oblasti organovej hry, dirigovania a gregoriánskeho chorálu. www.pf.ku.sk

Amantius Akimjak

Trnavské organové dni 2010

V mesiacoch august a september sa v trnavskej Bazilike sv. Mikuláša uskutočnil jubilejný, 15. ročník medzinárodného festivalu Trnavské organové dni. Festival sa konal už tradične s podporou dotácií mesta Trnava a Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Toto podujatie si našlo svojich verných poslucháčov z Trnavy a okolia. Aj tento rok si prišli vypočuť 5 koncertov, z ktorých boli dva samostatné recitály, jeden komorný koncert a dva koncerty s väčším obsadením.

Festival otvoril 29. augusta mladý český organista David Postránecký. Vo svojom programe zaujal hlavne veľkým romantickým dielom Maxa Regera, Fantáziou a fúgou na B.A.C.H. Postránecký túto náročnú kompozíciu, ktorej romantický organ baziliky ponúkol priam ideálne zvukové podmienky, zvládol technicky aj muzikantsky bravúrne.

Na druhom koncerte (5. 9. 2010) sa predstavil manželský pár, organista Roman Perucki a huslistka Maria Perucka z poľského Gdaňsku. Roman Perucki patrí k prominentným poľským organistom, čo potvrdil výberom skladieb, vynikajúcou technikou a výrazom. Zazneli diela z obdobia 19.-20. storočia pre organ a organ a husle.

Výnimočným bol improvizovaný koncert Rakúšana Michaela Kollera. Koller improvizoval na obraze známeho trnavského maliara Teodora Tekela. Poslucháči mohli obrazy aktuálne s hudbou sledovať priamo na obrazovke alebo v bulletine. Koller tu potvrdil svoje majstrovstvo, keď dokázal publikum držať v napätí spontánnou improvizáciou v rozsahu hodinového recitálu. Najpôsobivejšou bola improvizácia na obraz *K prepadnutiu Československa* z roku 1968.

Program koncertu 19. 9. vzdal hold nielen jedinečnému hudobnému fenoménu – gregoriánskemu

chorálu, ale aj charizmatickému umelcovi, skladateľovi Petrovi Ebenovi. Tento koncert mohol niešť aj podtitul CD nahrávky Scholy gregoriány pragensis - Antica e moderna. Jednohlasné gregoriánske spevy a zároveň skvelú Suiu liturgicu Petra Ebena predniesla Schola cantorum Ružomberok pod vedením vedúcej scholy Janky Bednárikovej a so sprievodom organistky Zuzany Zahradníkovej. Výborne zvládnutý náročný program zaznel v podaní študentov Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity a pod vedením svojich pedagógov (J. Bednáriková, Z. Zahradníková).

Záverečný koncert trnavského organového festivalu už niekoľko rokov, ako jediný z organových festivalov na Slovensku končí koncertom s vokálno-inštrumentálnymi skladbami. Už druhý rok sa trnavskému publiku predstavil Štátny komorný orchester Žilina, tentokrát pod vedením renomovaného českého dirigenta Leoša Svárovského. Na začiatku koncertu zaznela časť Organovej sonáty č. I Alexandra Guilmanta v podaní Stanislava Šurina. Po organovom entré nastúpil orchester s 2. symfóniou L. van Beethovena. V závere koncertu zaznela obnovená premiéra omše ružomerského regenschoriho Jozefa Chládko. Na jej predstavení sa okrem vyvážených sólistov (J. Pastorková, H. Oborníková, A. Rapant a P. Kollár) podieľal trnavský Miešaný spevácky zbor Tirnavia.

Trnavské organové dni 2010 splnili svoje poslanie. Priniesli poslucháčom prítlačlivé živé interpretačné umenie. Vo svojej dramaturgii predstavili domácich aj zahraničných umelcov a zároveň prezentovali neznámu skladbu slovenského skladateľa. Veríme, že aj v nasledujúcich „päťročniciach“ bude mať najvýznamnejší organový festival v Trnavskom kraji podmienky na stále gradujúci rozvoj.

Rastislav Adamko

Vianočné matutinum Katedry cirkevnej hudby Univerzity hudobného umenia Ferenc Liszta v Budapešti

Kaplnka svätej Pravice v Bazilike sv. Štefana
4.1.2011 o 20:00 hod.

Katedra cirkevnej hudby na Hudobnej akadémii v Budapešti každý rok organizuje v prvých dňoch januára slávnostné spievané latinské matutinum v bočnej kaplnke Baziliky sv. Štefana. V tomto roku som mala prvýkrát to šťastie zúčastniť sa na ňom a presvedčiť sa, že toto podujatie je rovnako na vysokej umeleckej a duchovnej úrovni ako aj ostatné akcie katedry cirkevnej hudby.

Domnievam sa, že hneď na začiatku treba vysvetliť hudobnej verejnosti, čo je to matutinum. Nie je to totiž hudobný termín, skôr náboženský, ale hlboko súvisí aj s hudbou.

Matutinum je pôvodne spievaná nočná (bdejúca) modlitba cirkvi, ktorá sa modlila v noci. Pôvodne trvala okolo 90 minút. Bola súčasťou breviára spolu s rannou a večernou modlitbou (ranné chvály a večery) a s tzv. malými hodinami, ktoré sa modlili cez deň. Matutinum je zo všetkých týchto modlitieb najdlhšia a najslávnostnejšia. Vianočné matutinum sa modlievalo s veľkou slávou za hromadnej účasti veriacich od 4. storočia, keď cirkev zaviedla sviatok Božieho narodenia.

Katedra cirkevnej hudby, ktorá nanovo vznikla na budapeštianskej Hudobnej akadémii v roku 1990 pod vedením profesora Lászlóa Dobszayho (musíme však spomenúť, že existovala už od roku 1926, ale v komunistickom režime ju zrušili), považuje za svoju najdôležitejšiu úlohu reformu dnešného stavu cirkevnej hudby. Katedra má ekumenický ráz, pripravuje katolíckych, reformovaných a evanjelických odborníkov. Je obdivuhodné, že študenti rôznych vierovyznaní sa ochotne a bez problému zúčastňujú aj na spievaných liturgických slávnostiach inej cirkvi a učia sa od seba navzájom. Pojem „reforma“ netreba chápať v zmysle zrušiť všetko, čo bolo doteraz, skôr sa vrátiť k prameňom a zabudnutej klenotnici kedysi kvitnúcej liturgickej hudby. Katedra kladie dôraz na to, aby cirkevný hudobník bol doma v oblasti liturgie, ale popri tom aj na to, aby bol výborným hudobníkom, mal široké teoretické aj repertoárové vedomosti a vedel rozlíšiť hodnotnú hudbu od nehodnotnej. V duchu oživenia zabudnutých prameňov sa katedra orientuje popri súčasnej hudbe na repertoár stredoveku a renesancie a snaží sa ho dostať do krvného obehu dnešnej cirkevnej hudby. Okrem koncertnej a liturgickej činnosti študentov a vyučujúcich vydáva aj zbierky nôt, ktoré by boli inak nedostupné pre širokú verejnosť. Jednou z týchto zbierok je ekumenické oficium (*Officia Academica. Ekumenické hodiny oficiá s gregoriánskymi a viachlasnými skladbami*), v ktorom sa nachádza aj vianočné matutinum. Gregoriánske noty

s latinským textom sú v ňom väčšinou v modernom prepise v päťlinajkovej osnove kvôli ľahšiemu čítaniu. Takto sú prístupnejšie aj pre „laických“ hudobníkov, ktorí nemajú skúsenosti s čítaním štvorlinajkových gregoriánskych nôt. Pod latinským textom je vždy maďarský preklad, ktorý sa dá pohodlne sledovať počas spievania.

Bočná kaplnka Baziliky bola o ôsmej večer už plná, našťastie organizátori tam pridali okrem lavíc aj stoličky navyše. Modlitba sa začala sprievodom celebranta a spevákov – asi 30 mladých študentov a študentiek Katedry cirkevnej hudby v liturgických šatách.

Vďaka tomu, že každý účastník mal k dispozícii noty, mohli sme sa aktívne zapojiť a spievať spolu všetky spoločné časti (matutinum, podobne ako každá iná modlitba breviára je založené na striedavom speve sólistov a zboru veriacich, resp. dvoch zborov). Pri orgáne sedel sám profesor Dobszay, ktorý už tradične sprevádzal gregoriánsky spev bravúrne improvizovaným jemným sprievodom, ktorý vôbec nevyrušoval a neprehlušoval krásu gregoriánskych melódií – skôr ju vzdvihol a zdôraznil.

Mohutný spev mužskej časti zboru vzbudzoval v človeku kláštorne reminiscencie a zároveň dal pocítiť duchovnú silu cirkvi cez kontinuitu spevu. Poslucháč sa mohol ponoriť do atmosféry hlbokého pokoja a stálosti, mohol sa stať súčasťou „Božieho ľudu“, ktorý dvíha svoju dušu k výsostiam. Niektoré časti spievala ženská časť zboru – ako vieme, kedysi aj v ženských kláštoroch znel gregoriánsky chorál, takže aj ženské hlasy tu majú svoju historickú opodstatnenosť. Psalmódia prebiehala striedavo – verše spievali raz muži a raz ženy. Významným bodom liturgie bolo dvojhlasné čítanie, ktoré predviedli mladí, vynikajúci sólisti z radov študentov. Treba spomenúť aj to, že každú časť matutina dirigoval iný študent. Na konci zaspievali krásny vianočný *Benedicamus-trópus Stirps Iesse florigeram* z konca 11. storočia. Je to dvojhlasná skladba aquitánskej polyfónie, ktorá bola charakteristická ozdobným melizmatickým štýlom horného hlasu. Tento typ stredovekej polyfónie si vyžaduje od sólistov vysoké umelecké schopnosti.

Matutinum sa skončilo zaspievaním renesančného moteta *O magnum mysterium* od Victoriu, ktoré citlivo a profesionálne dirigoval študent Lőrinc Bubnó.

Na záver súčasný vedúci Katedry cirkevnej hudby, pán docent Pál Enyedi pozval všetkých zúčastnených na agapé do podzemných priestorov Baziliky, kde sa naskytla možnosť aj osobne sa porozprávať s účinkujúcimi. Bolo z nich cítiť, že to robili srdcom a nie z prínutenia.

Vždy, keď sa zúčastním na nejakom podobnom podujatí katedry, cítim inšpiráciu: Bolo by dobré, keby sa častejšie organizovali aj medzinárodné akcie podobného rázu, kde by sa susedné krajiny mohli inšpirovať a zbierať skúsenosti – a v neposlednom rade presvedčiť sa, že toto dedičstvo hudobnej minulosti je živé a aj dnes má silu vplývať na ľudí – na veriacich i neveriacich bez rozdielu.

Diána Marosz

SUMMARY

DOXOLOGY IN LITURGICAL MONODY (I.)

IRENEUSZ PAWLAK

Doxology can be defined as prayer formulation celebrating God for his holiness and omnipotence, and expressing thanksgiving to God for the good he gives to man. At the beginning of his article Ireneusz Pawlak terminologically clarifies terms as doxology and liturgical monody and briefly mentions research done in this field of study. Consequently, he points his attention to three aspects of the issue: variability of forms, functions of doxology in terms of liturgical activities and division according to its content. He also deals with the characteristics of acclamations, hymns and prayer endings. In accordance with liturgical function criterion he divides doxologies into one-functional and poly-functional. At the end the author writes on so-called Trinity doxologies.

GENRES OF LITURGICAL MUSIC – LITANY

JÁN VELBACKÝ

The author of the article provides a brief outline of history and contemporary use of litany form. He mentions the etymology of the word and characterizes the litany from formal and structural point of view. He also deals with four parts of liturgy that make use of litany form – Litany of the Saints, Kyrie eleison, Common prayer of the faithful and Agnus Dei. For each of these he provides a brief historical view of its status and role in the history, describes its structure and familiarizes the reader with recommendations the Church issued in connection with its practical application in liturgy.

ORGAN IN ROMAN CATHOLIC PARISH CHURCH OF ST PHILIP AND JACOB JR. IN BRATISLAVA – RAČA MARIAN ALOJZ MAYER

The article by Marian A. Mayer deals with the history and contemporary state of organ in Roman Catholic Church of St Philip and Jacob jr. in Bratislava – Rača built in 1841 by Bratislava organ-builder Johann Fazekas. The author compares the content and terms of the contract for building the instrument with real outcome of organ-builder's work, he mentions significant repairs of the organ, especially the one by Jan Valovic from Sered in 2005-2006. In the second part of the article Mayer characterizes Fazekas' Bratislava workshop, its production, development, and provides information about the most important instruments of the company. At the end he gives an alphabetical list of localities where Johann Fazekas built or repaired organs.

Translated by Matej Bartoš